

FEHUU TILIMIYE

SUSUU YEHOWA KEWIYAY TOM

Σyaa kay labu ne tetu
pusi njeye na?

FENJUU TILIMIYE takayay kane, kađuu hûđe Yehowa Eso weyi eke kedera kpeekpe Wiyau yo. Kehenzu eyaa laja ne tom kbandu tûne se pukazu pažu le, Eso Kewiyay kay dezuu kaňatu lakasu tûra ne kala ne tetu pusu paradisuu. Kesetyiň ka-kallyaa se rawewenii tisuu Yesu Krusto weyi esubu dö-yoo se qîhiy wezoo maaten yo e-yoo, ne lœleeyo le eke Wiyau Eso Kewiyay taa. Papayuzi fenay fenay takayay kane labu kraynî punay 1879, ne kađuu ko-noç politiki tom taa. Tom ndu koyoođuu yo, Bibl taa tu-tuňa tulnaa.

İşçoola se ñjulu ne pukradu mbu yaa işçoola se noçuyu ekcoč ñe-te ne ekpelüküni-đ Bibl falaa?

Wolo www.jw.org yoo yaa tûnlu pu-tee addjeesuwaa pane pa-taa nakuyu yoo ne ñma-đu takayay.

BÉNIN:
Les Témoins de Jéhovah
B.P. 312
AB-Calavi

NIGERIA:
Jehovah's Witnesses
P.M.B. 1090
Benin City 300001
Edo State

Ye ñjelu se ñna addjeesuwaa tûra yo, wolo www.jw.org/contact yoo.

Paapedy takayay kane. Paltzu-ke se pişunu ejadje kpeekpe Bibl wulu toruye ndi dütlu soolum hadje yoo yo. Ye patula yosay nakeye yo, Bibl holun weyi uwetakayay kane ka-taa yo ulnu. Takayay Kidejea, Kinshasa, Verbum Bible, 1997 taa. Eile, qumá Kabuya ezu. Kabuye Komitee tom se pama-ku lesleyo yo. Ye una yosay NW Bibl holou naköyo colo yo, po-toboo le se kulunu. Bibl njogu payay se: *Les Saintes Écritures—Traduction du monde nouveau—avec notes et références yo, ku-taa. Ye pike yosay ABTY, po-toboo le se kulunu. Bibl njogu payay se Nao Hau Kuřam Takayay, Lomé, Alliance Biblique du Togo, 2010 yo, ku-taa.*

The Watchtower (ISSN 0043-1087) is published semimonthly by Watchtower Bible and Tract Society of New York, Inc.; L. Weaver, Jr., President; G. F. Simonis, Secretary-Treasurer; 25 Columbia Heights, Brooklyn, NY 11201-2483, and by Watch Tower Bible and Tract Society of Canada, PO Box 4100, Georgetown, ON L7G 4Y4. Periodicals Postage Paid at Brooklyn, NY, and at additional mailing offices. POSTMASTER: Send address changes to Watchtower, 1000 Red Mill Road, Wallkill, NY 12589-3299. © 2014 Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania. Đowenü djon tûra payu pu-yoo. Printed in Nigeria.

CY ÑJUN WEYI ĐUKPELLUKUY

27 OCTOBRE–2 NOVEMBRE | HOÇLUU 7 · HENDU: 28, 107

Ebe yoo ñtisiy se ñwe toovenim Eso setu taa?

Ñuu kune, kükay yoođuu lümaya wena ayeba ne eyaa sakuye tisiy se Yehowa Aseyde Tunaas cõlo toovenim wee yoo, a-tom. Đukay nau qoođ lümaya wena a-yoo Yehowa Aseyde Tunaas maymay tisaa ne pete pa-taa se po-cõlo toovenim wee yoo.

3-9 NOVEMBRE | HOÇLUU 12 · HENDU: 135, 133

Paa qûkatuy “kuñomuň” sakuye Eso setu taa yoo, qûdçoku kpam

Da-tuna payu qûkatuy kuñomuň mbu puyoo yoo qûwe Satan ejadje taa. Kuñomuň nuşul iuy dö-yoo kaylaa ne utakuy qe-tisuu. Lœen ñialu dö-yoo meesay taa. Ñuu kune, kükay-dju siñuu ne qûtulü ezuma Satan kognu kuñomuň eni dö-yoo yoo ne qûñozu qâ-tu ne qûlibunü.

10-16 NOVEMBRE | HOÇLUU 17 · HENDU: 88, 24

Loluyaa, lœonu mi-piya yoo camuye

Puwes se lœlyaa lœonu pe-piya yoo ne ‘pasuzu-si loj ne mayzum mbu piñuni Yehowa cõlo yoo.’ (Ef. 6:4) Ñuu kune, kükaydoo nuñomoy naadozo weyi lœ-yoo lœlyaa lœlyaa patulja ne poconu pe-piya yoo camuye ne pasun-si ne siñooli Yehowa yo, a-tom.

17-23 NOVEMBRE | HOÇLUU 22 · HENDU: 111, 109

Pakay toyluu wayu wayu koyindu, enu le sum

Le sum lœnaa ne pukuu eyaa? Ezuma pakay toyluu wayu wayu koyindu weyi eke sum yoo? (1 Kör. 15:26) Yele ne qûna se ezuma pocosi tom ndu tu-yoo yoo, piñuliy se Yehowa we siyisi, eweeni lorsundë, ne kozu kozu le ewenü soçulum.

24-30 NOVEMBRE | HOÇLUU 27 · HENDU: 95, 100

Đutozu alıwaatu tûra Eso setu tumlađaa yoo

Kraynî kajalay puzlu münuu taa le, Yehowa seyya sakuye celu pa-tu ne palaku alıwaatu tûra Eso setu tumlye paa pakatuy kala ndi ndi ejadje kûdekiđye qûne qû-taa koy. Ebe qûpuzly qula ne qûwuu se ‘đutozu po-tisuu tumlye ne po-soolum lakas yoo’?—1 Tes. 1:3.

KA-TAA TOM LÆETU

Eyaa kay labu ne tetu pusu njeye na? 3

Pocosi Bibl taa tom yoo 32

Strdel/AFP/Getty Images

Eyaa kay labu ne tetu plsli njeyen na?

“Krađuu nakoyu qewa ne krađuu lesek kōj, ele tetu cay tam ti-qede.”

—Eklesiyastu 1:4; WIYAU SALOMOC

Wiyau Salomoc tōm tōne, tuwluy se ye pakpay punzi nzi eyu pizuy ne ecay wezuu yō ne paramayzuni punzi nzi tetu wena yō, siwē tobi kpem. Toovenim taa le, punzi kudokinj sakuyē weyi tħidewa yō t-taa, eyaa sakuyē cay wezuu ne puwayu le pasu, ele tetu ñewē ti-qede pukċċa putalun sōnċo.

Kpayni Caama You II (1939-1945) le, leyzit u kom lée lée kpem eyaa wezuu cayu taa. Punzi 70 taa qeke le, eyaa qēni eżidaa lōċda, esċadaa lōċda, sulukinj ne melenaa lubu nūmōn taa; nūmōn weyi t-ŷoċċa eyaa tuġixna ne roġoċċu qama yō, ne anasaayi leytu nūmōn léej taa. Piyeba ne leyzit sakuyē kċċ ċəssu nūmōn taa. Pilak u eyaa sakuyē lelej se l-eleċċeyā papuzu ne pacay wezuu ḥġi eyu

taapuzu se ecay qooo le yo. Ne punzi 70 nzi sitaa le, eyaa mba pewē tetu yōċċa yō pohuwaa ne putali eżu tam nabudozo mbu yō.

Ele leyzit u ndu, tukċoni qidu tħebu kađe. Eyaa tħoma wee ne akċejnu kađe siġġ tħebu yōċċa, ne piilediy le pukċċa labu kađe se wezuu cayu ewee tetu yōċċa. Nunujaab nabeyē yōċċadaa se kpayni punzi minnus ḥġi kħidewa yō tħidu le, eyaa wee ne palaku tħoma wena akċejnu kađe sasċafé kpem tetu yōċċa yō.

Bibl kaayċċadaa se alwaat u natuoyu kay kom ne eyaa kay ‘lesuu tetu.’ (Natu 11:18) Nabeyē pożvun pa-tu se eżu alwaat u ndu tħidu qawee na? Pakay wekku tetu ne plsli nūn le? Pakay-tu wekku ne

© Paul Souders/WorldFoto

ΣΥΑΑ ΉΕΕ ΝΕ ΡΕΩΕΕΚΙΥ ΤΕΤΟ

Helim mbu p̄lco tētu ne p̄ta yo. Takayay nakeye yoođaa se: "P̄nay kaylaa se helim, tengu ne tetu maymay, ρewee ne pasay miŋ siŋŋ. . . Ne pukpayunu p̄nay 1950 yo, tuma wena eyaa laki yo ana yebina ne tetu say miŋ mbu."—American Meteorological Society, 2012.

Τετο. Takayay lesekha ñotoj se: "Ye patayu tetu tam nabule yo, eyaa tuma maymay weee hoođuu kudumus, ne mbu yebina ne pukojnu eyaa, kriuna, tuŋ ne ñito kađe. Tuŋ ne ñito paatasu hiyu tetes ñiim camlye ne paatasu wazuu tetu qđođ, . . . ne teu eesenly camlye ne wulŋ kray."—Global Change and the Earth System.

Tengunaa. "Ye patayu lona wena a-taa pakpay kpakpasu tengunaa taa yo tam 100 koy, pakpa kpakpasu kadadayay hoođuŋ ezu 85 taa mbu yo."—BBC, September 2012.

Kriuna, tuŋ ne ñito. "Leytu ñinuyaak sakuye mayzuy se . . . tuŋ, ñito ne kriuna pakay dem wiđiyi. Ne eyaa colo kpem kađe ndi qulqyna."—From science.nationalgeographic.com.

p̄itali qende paatasu p̄zuvu ne p̄oñcozlu-tu yo? Toovenim se wiđiyi eyaa kay labu ne tetu p̄su njeyę na?

ΤΕΤΟ ΤΑLL ΘΕΝΔΕ ΠΑΑΤΑΣΛΥ ΠΛΖΟU ΝΕ P̄OÑCOZL-TU YO?

Ezi tetu kay weekuvu ne p̄itali qende paatasu p̄zuy ne p̄oñcozlu-tu yo? Leytu ñinuyaak nabeyę mayzuy se p̄wē kađe se eyu etili qoň weyi leyzitü ndu, tukay kɔnuu tetu yoo cee wayu yo. Ne p̄uyca le, pamayzuy se p̄ut̄ma yo, q̄wes ne q̄m̄t̄t̄vunu alwaatu ndu ejadę yoo wetu p̄zuy ne tuleyzu tuda ne pukonu tetu kađe yo.

Đukpay tetu hoođuu ḥgu payay se Antartiiki yo. Ñinuyaak nabeyę mayzuy se ye ejadę yoo wetu ewees ne tusay miŋ koy, q̄ombęe sɔsɔna wena awę p̄eedę yo, a-tuňa akay yoluu. Mbu p̄uyca yo, q̄ombęe ana amuu wisi qoň. Ne ye q̄ombęe ana awęe ne ayoluu mbu koy, tengu lum say miŋ ne q̄ombęe wena akazaa yo, atezi yoluu lee lee. Pukay yebu ne tengu lum huuu ne pukuli ne pukonu kađe eyaa miiliyɔwaa sakuye.

ΣΥΑΑ ΉΕΕ ΝΕ ΡΕΤΕΖΛΥ WEΕΕΚУУ KEDEJА YOO ÑIUM

Lɔŋsunđaa ñiui n̄umɔŋ ndi ndu se palubunu ezuma kedeja weee ne ketezuy weekuvu sɔnɔ yo. N̄umɔŋ eni u-taa nakuyu payay se "développement durable," p̄u-t̄buvu le se pala ne t̄osuu ne eyaa wezuu cayu p̄edeeenı ezidaa ele p̄itaakonu tetu kađe. Ebe p̄temnaa?

Pulabi p̄ut̄dye se sɔnɔ tetu weee ne tutezuy weeeku kiuweeku. Eyaa weee ne ρeweeekiy kedeja yoo ñiim kadadayay. Eyu p̄zuy ne eli ne p̄uñcozli wiđiyi? Kedeja ñiim yoo kandiyu n̄ocayu yoođu kpayu se: "Ðiisuj εzuma q̄ila kpem ne q̄ikandiyu tetu yoo camlye yo." T̄om ndu, tulabu n̄ocayu kudumay ne t̄om ndu Bibl yoođaa yo. Kit̄om se: "P̄ituha eyu se eđoŋ ne ećoŋni e-naataŋ yoo."—Yeremii 10:23.

Ele, Bibl hezuy da-laŋyue se Eso eeķay eyaa yebu se ρewee ne ρeweeekiy tetu mbu. Keya 113B:16 heiyiđ-đu se: "Tetu le, [Eso] ha-tu Adam seylnaa." Toovenim taa le, tetu ke "kujču kubaňu ḥgu" da-Caa weyi ewe esčdaa yo eha-đu yo. (Yakubu 1:17) Eso p̄zuy ne elabu-đu kujču nakuyu se kiuwazi-đu

ssoc qeke, ne cee le kutaatasi wenuu wazay na?
Aayi. Ezuma Eso lizu tetu yo, piwulug se eniunay se
tuwee tam.

TAMAY ደንብ አድርጋ ተተል ተተል

Kide Tee Təm takayay kedu-qv tete ezuma Eso nñcozi tetu se eyaa ırpuzi ne pacay tu-yoo yo. Kide tee le, "tetu kaawé ndaakpası, cükpenduu kaahuuzi kajalanja yoo." Koycadaa qđđ se "lum" kaawé tetu yoo, ne lum qđkuunu wezuu. (Kide Tee Təm 1:2) Puwayi le, Eso yoođi se: "Mintusuu eluu." (Kide Tee Təm 1:3) Putoma yo, Eso yoođi mbu le wisi te ñalumiye tezi esomundu ne qitii tetu yoo, ne pula se mintusuu payzi weu tetu yoo. Puwayi le, Bibl kedu ezuma Eso kezu tenju hoołuu ne kedenja hoołuu yoo. (Kide Tee Təm 1:9, 10) Puhu wayi le, eluzi "ñitu, qozi nzi sululu si-pee yo, ne tuj weyi ululu i-pee" yoo. (Kide Tee Təm 1:12) Læeleeyo le, eyaa ne kpuna papuziy ne pacay wezuu tetu yoo mbu puycyo yo, ñitu ne tuj pakpakuy wisi ñalumiye ne lum mbu piwe tettee yoo, ne pala ne piyusi helim kubam mbu eyaa ne kpuna papuziy ne pefeziy yo. Ebé yoo Eso ñcozi tetu camiyet mbu?

Nayu Izaayii cosaa se: "Enu weyi eluzi esodaa yoo, Eso maymay, enu emanu tetu ne eluzi-tu ne e-maymay ecayzini-tu, etuluzu-tu se tuwee ndaakpası, ele se pacay tu-yoo." (Izaayii 45:18) Ðinuy pi-taa kpayi kpayi se Eso lizu tetu se eyaa icay tu-yoo tam.

Pulabi putodiyse eyaa tukpay Eso kujuu kubañu ñgu ne palabuni tumiyem camiyet ne pe-weeki tetu. Ele Eso tamay tuleyz. Caanaa taa Eso seyu noçyu kaaycadaa se: "Eso feyu ezi eyu yo ne ecetuy, efeyi ezi eyu piyalu yo ne elegyiy. Ezi eyođduu ne eełaku?" (Kigaluu 23:19) Toovenim taa le, Eso eekay yebu se tetu episu njey. Piilediy le, edeziy mba pewækuy-tu yoo.—Natu 11:18.

ТЕТУ КЕ ӨДА-ӨЛҮГА ТАМ

Yesu Krüstu kaaycadaa se: "Koboyay tunaa kele mba peweni laja kubana yo, mba patunu tetu." (Maatiyee 5:4) Yesu wili qđđ nuñmuu ñgu kui-yoo Eso kax tuñnuu ne eya tetu ñnuu ne eyaa itaaweekeetu cay cay yoo. Eheyi e-wayi tuñyaa se patumu Eso se: "Ñe-kewiyay ekoo, ñi-sçclum ela tataa ezi esodaa yoo." Ye mbu, Eso Kewiyay yaa Eso komina

Τετу

Mbu piyeki ne eyaa, kpuna, tuj ne ñitu pewey wezuu yoo, piwe tetu yoo. Iyele ne quna ezuma pulaku ne pa-tuña pewey wezuu yoo. Wisi ñalumiye ne teu lum paslynu tuj ne ñitu se papayil ne palul pe wena eyaa ne kpuna pötöki yoo. Tuj ne ñitu pahay qđđ eyaa ne kpuna helim kubam (oxygène) ne pefeziy. Alawaatu ndu eyaa ne kpuna pefeziy helim kubam mbu yoo, palczy helim kudekedüm (gaz carbonique). Ne helim kudekedüm mbu tuj ne ñitu padaynuy muu ne pacaluyu pa-tu. Mbu pulaku paa ezumtaa ne eyaa, kpuna, tuj ne ñitu pewey wezuu.

Ye mbu, Bibl wenu toovenim se kuyađdu Eso yoo se: "Ekpazul kedenja qoq e-löq taa." (Yeremii 10:12) Bibl taa taziyu noçyu yoođdaa se: "Tetu we kajuka ne tumonaa kpem se eyu ecaq tu-yoo."

kaynu yebu se tamay ḥga ይር labu tetu yoo yoo,
kala.—Maatiyee 6:10.

Essa yooday leyzuu soscotu ndu e-Kewiyay kay konsuu yo tu-tom le, etom se: "Leeleeyo manpusuy kedenja kufalay." (Natu 21:5) Pwuluy se Essa kay qezuu tetu tune ne eluzi tetu kufatu na? Aayi, mbu pwyoo yo tetu maymay feyuni ejandu natoyu. Else eyaa "mba pelesiy tetu yo," mba Essa kay qezuu; pu-tbwu le se eyaa kudekedaa ne kominawaa mba pediyiy ejadé soso yo. "Esodaa kufalu ne tetu kufatu" kaynu leyzuu po-lone taa. Pu-tbwu le se Essa Kewiyay yaa esodaa komina kaynu qiyuu eyaa siysiy tunaa mba pewe tetu yoo yo.—Natu 21:1.

Էսօ կայ թւուսս կեծեյա յօ՛ նվա մբս չյա
վեքայ յ պի-զեջ սե թւու չյա նե պաշ վե-
զու տա տէ յօ՛. Քէսս կիծեց սու կեյա մազ
ոչչոյ նե չկէց մբս Էսօ կայ լա յօ՛. Ըմա սե:
“Իկիլիմ տէ յօ՛ նե տի-լիւ սու, ղայչչոյ նվա
սակչէ կոմմմ.” Ե մբս, Էսօ կայ լա նե տէ սօ-
սսո նակչոյ յա հելիմ սօսօն նախոյ յա վւլոյ
նոյ չեկչ տէ վեքսս. Նե կօչ կօչ լէ, Էսօ կայ
տէ վազսս նե տուս պարագսս նե տվլսս տօնաս
սակչէ.—Կեյա 64:9b-14.

Mohandas Ghandhi kaake Endu ejadę taa eso setu n̄uvudu noçyu. E-takayay taa mayu Pyarelal kedaa se eycođi kuyaku nakuyu se: "N̄um mbu

piwē tētu yōo yōo, pūpuzuy ne pūtalū ne pōcōnū paa
eyu weyi le e-kuceyūm qede, e-le pūpuzuy pūtalū ne
pōcōnū paa eyu weyi le e-kujonjonj qede." Eso Kewi-
wyay kay labū ne eyaa lēyzü pa-laŋa, mbu pūyōo
yōo eyaa laŋa taa kidekēdum lakasú nzi swēekuy
tētu yōo suliyuna. Nayu Izaayii yōodaa se Eso Kewi-
wyay tēe le, eyaa uukay tasuu dama labū kidekēdum
ne paatasuy weēkuu tētu. (Izaayii 11:9) Toove-
nim le, sōnō eyaa miiliywāwa sakuye tem payzvū
kpelukuu Eso paytū ejadē kpeekpe yōo. Pediyini-
we kpelukuu ezuma pōsōolu Eso ne eyaa lalaa, pe-
weēni esumye, pōcōnū kedeja yōo camiyē, pa-
taaweeku kedeja ñūm ne ezuma pacay wezuu ḥgu
kulabi nōo ktyumay ne Eso tamay yōo. Pediyini-we
ñōcōzuu se papizū ne pacay wezuu paradisuu taa
tētu yōo.—Eklesiyastu 12:13; Maatiyee 22:37-39;
Koloosi 3:15.

Kide Tee Tom takayay kedaa se Eso labi mbu puwe tetu yoo yo ne pite le, "Eso cɔnu putuŋa mbu elaba yo: Puwe dœu pidiufeyu." (Kide Tee Tom 1: 31) Putuŋ feyu se tetu ke ñum puŋu siŋŋ Eso eza-daa, ne eekay yebu se tupsu njeye. Phezuy qalaŋyue se qitulu se mbu tetu kay kev cee wayu yo, qe-Eso kusɔɔl Yehowa nesi tee puwee. Eha-ɖu lidau se: "Siysiy tu tuni tetu, ewey tu-yoo tam." (Keya 36:29) Tete pula mbu ne ɻwes eyaa "siysiy" tunaa mba pakay weu tetu yoo tam yo, pa-taa. ■

Teto ke ñum puvo sinñi Eso ezilda, ne eekay yebu se tipeles niye

Ǝbe yoo ካትስಿಯ ಸೇ ನ್ವೇ toovenim Ǝ೦ ಸೆತು taa?

*"Paa kuyaku ನ್ಗು ಲೇ pewilay takaya ಕಿಡೆದ್ಯಾ taa se pana
se pike [toovenim] yaa we."*—TUMA 17:11.

ESD sɔɔlum pukena se Krustu mba toovenim n̄uma iwolo you taa ne paku ajee leena taa eyaa na? Punzi 100 ನ್ಗು kidewa yo ಕು-taa, eyaa sakuye mba payayay pa-tu se Krustu mba yo paku qama yon taa. Katooliki mba ku qama, ne Protestant waa q̄d̄c̄ ku qama. Halt Katooliki ne Protestant cooci n̄undunaa wazi pa-ajee sɔɔjanaa ne pa-malifanaa yoo. Caama You II keni kidaus sɔɔsu ನ್ಗು kuvulu Ǝzuma eyaa mba payay pa-tu se Krustu mba yo, paku qama kadadayay yo.

2 Ǝbe Yehowa Aseyde Tūnaa labu you alwaatu ndu tu-taa? P̄q̄d̄k̄tu pa-tu kpam ne patutinu hɔɔlun nakuyu yoo. Ǝbe sunu-we ne pala mbu? Yesu kidaus ne e-wulitv. Ǝyɔɔdaa se: "Mbu p̄wuluy eyaa kpeekpe se ike mɔn-tom tuyaa yo, mbu le mi-qama sɔɔlun." (Yoh. 13:35) Pakpay q̄d̄c̄ tom ndu P̄ɔɔl ma Kɔrenti koobiya yo ne palabunu tumiyę.—**Kalu 2 Kɔrenti 10:3, 4.**

3 Ye mbu, Krustu mba toovenim n̄uma, mba pakpay Bibl ne pafalisunu pe-ehuyę yo, paakpelukuy you labu yaa paa-laku you. Ǝzuma Yehowa Aseyde Tūnaa kizaa se paatunuy

1. Ǝbe Katooliki ne Protestant cooci n̄undunaa labu you alwaatu taa?
- 2, 3. (a) Ǝbe Yehowa Aseyde Tūnaa labu Caama You II ne yon weyi palabu puwayu yo, t-taa? (b) Ne Ǝbe sunu-we ne pala mbu?

SUWE ƎKAY COSUU?

Ǝzuma Yehowa Aseyde Tūnaa kizaa se paaduu po-nosu yon taa yo, piyeba ne eyaa lalaa d̄ijzina se peke we?

Ǝbe yoo q̄d̄-tom susuu yeba ne eyaa sakuye tisi se q̄lue Krustu mba toovenim n̄uma?

Ǝbe yeba ne ካትಸಿಯ ಸೇ ನ್ವೇ toovenim taa?

hɔɔlunu nakuyu yɔɔ yɔ, piyeba ne panazi pa-taa sakuye. Panazi piya ne ssasa, halaa ne abalaa. Pañuy sakuye yɔɔ se pala tuma dɔŋ ñima ne pawulu-wé kumon salakanaa taa. Halu paku pa-taa nabeyu alwaatu ndu Nazi mba tɔkay kewiyitu Caama ejadé taa yɔ. Paa panazay Yehowa Aseyde Tunaa Erɔɔpi ajee taa yɔ, patisɔɔ pa-tumye ndu qukenaa se posusi Yehowa Kewiyay lañhezye tɔm yɔ, q̄-yɔɔ kpa. Powobi pu-yɔɔ ne posusi tɔm salakanaa taa, ne lona wena a-taa pakpayay-wé ne powokina yɔ.* Yehowa Aseyde Tunaa tufu pɔ-nɔɔ you nɔgɔ paalabi Ruwanda pñay 1994 taa ne Hutu ñima ku Tutsi ñima sakuye yɔ, ku-taa. Patufu pɔ-nɔɔ qɔdɔ you nɔgɔ paalabi ejadé ndu payayay se Yugɔsi-laavi yɔ, ku-taa.

4 Ezuma Yehowa Aseyde Tunaa kizaa se paaduu pɔ-nɔsi yon taa yɔ, piyeba ne eyaa sakuye q̄iyzina se peweni ssɔlum siñj Eso yɔɔ ne eyaa lalaa yɔɔ, ne mba keni Krustu mba toovenim ñima. Ele qe-Eso setu hɔɔlin 1eeñ qɔdɔ yeki ne eyaa tisiy se qekeni Krustu mba toovenim ñima.

TɔM WLLSU TUMIYE NDU ĐL-TɔM KULL CΕYUU Ejadé KPEEKPE Yɔɔ Yɔ

5 Krayni alwaatu ndu Yesu payzi tɔm susuu yɔ, ewulaa se piceyaa kpm se posusi Eso Kewiyay lañhezye tɔm. Yesu lɔz̄i apostoloowaa 12 se e ne we payzi tɔm susuu tumye ndu pakay labu ejadé kpeekpe yɔɔ yɔ. Puwayi le, efalisi qɔdɔ tɔmkpelukuyaa 70.# (Luka 6:13; 10:1)

* Cɔnɔ takayay nɔgɔ payay se *Les Témoins de Jéhovah: Prédicateurs du Royaume de Dieu* yɔ, kɔ-hɔɔlin 191-198, 448-454.

Biblwaa nabeyu taa le pɔtɔm se tɔmkpelukuyaa 70, ele lalaa taa le pɔtɔm se pewe 72.

4. Ezuma Yehowa Aseyde Tunaa kizaa se paaduu pɔ-nɔsi yon taa yɔ, piyeba ne eyaa lalaa q̄iyzina se peke we?

5. Leyzutu ndu Krustu wayi tuñyaa kajalay ñima kataa?

Efalisi-wé se posusi eyaa lalaa lañhezye tɔm. Kajalay le, eheyi-wé se posusi tɔm ndu Yuda mba. Ele puwayi le, eheyi-wé se patanu-tu ajee leena taa mba. Tɔmkpelukuyaa mba, paake Yuda mba ne pukeni-wé leyzutu ssɔstɔ kpm se posusi tɔm ajee leena taa mba.—Tuma 1:8.

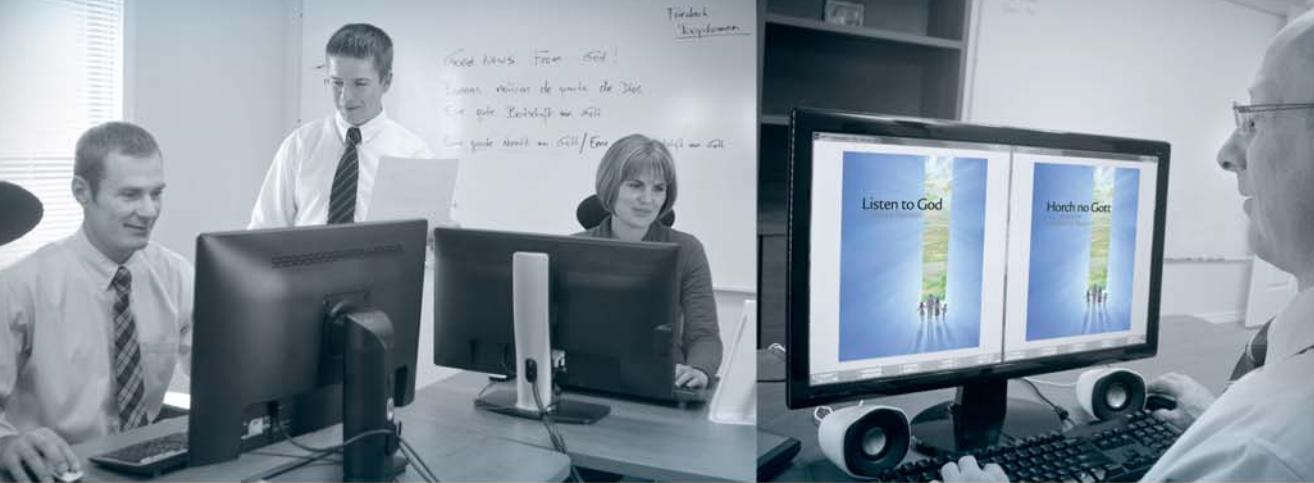
6 Yehowa kaatiyi apostoloo Piyeeeri se ewolo Koɔrnεeyi weyi etaake Yuda tu yɔ, ε-te. Paatiyi-i se ewolo ne esusi Koɔrnεeyi lañhezye tɔm. Peede Piyeeeri nawa se Eso eeñvun tukay eyaa heku taa. Piyeeeri yele ne pamuyi Koɔrnεeyi ne ε-q̄ya taa ñima lum. (Tuma 10:9-48) Krayni mbu le, Piyeeeri ne Yesu wayi tuñyaa lalaa payayzi susuu tɔm kibandu ajee kpeekpe taa eyaa.

7 Da-alwaatu tñne tñ-taa, mba pεdεy nɔɔ Yehowa egbeye taa yɔ, peseytii koobiya se posusi tɔm kibandu ejadé kpeekpe yɔɔ ne pεkpelukuyi eyaa Bibl. Sɔnɔ Yehowa Aseyde Tunaa ezi miiliycɔwaa lutoto mbu yɔ susuu Krustu tɔm ne kpekkpeka kumumuj weyi 1cez̄i 600 yɔ, t-taa; kumumuj sakuye wee ne tsɔzun qɔdɔ. Pasum Yehowa Aseyde Tunaa krayni krayni se posusuu tɔm kray q̄ya ne nɔwolo q̄ya, habee yɔɔ, ne nabuyu taa le pɔñɔzun taabilinnaa ne kpatanaa nabeyu ne pasuy takayisi pɔ-yɔɔ.

8 Koobiya mba pafalisi-wé se papizi ne pεdεzi Bibl ne egbeye takayisi kumumuj ndi ndi taa yɔ, pεcezi 2900. Pιtuke kumumuj weyi eyaa kuli sum ejadé yɔɔ yɔ, t-taa qeke pεdεziq tɔm. Ele pεdεziq tɔm qɔdɔ kumumuj cikreñ sakuye taa, ne eyaa mba pɔyɔdɔsu kumumuj eni yɔ, patali miiliycɔwaa sakuye. Đukpay kιdau kune. Esirpaan̄i hɔɔlunu nɔgɔ payay se Katalɔñi yɔ, ku-taa eyaa miiliycɔwaa

6. Ebé yeba ne Piyeeeri na se Yehowa eeñvun tukay eyaa heku taa?

7, 8. Tumye ndu Yehowa egbeye wee ne q̄laki se pisiñi eyaa ne panu lañhezye tɔm? (Cɔnɔ kiđe tεe kilemuñ.)

Tom dəzuyaa nabeyə qıjní dəzus təm Caama kənunə ηgu kue keleu yo kə-taa
 (Conu tayuu 10)

sakiyə yəcdus kənunə ηgu payay se Kata-lan yə. Pitiledi yə, eyaa sakiyə payzi Kata-lan kənunə yəcdus Esipaanı həclən ndi ndi taa. Sənə, Yehowa Aseyde Tūnaa liziy egbeyə takayisi Katalan kənunə taa, ne palakı kediyzisi dəqəkə kənunə ηgu kə-taa ne pitikuuni eyaa laja.

9 Ejadə həclən leenə taa dəqəkə le, pə-dezuy egbeyə takayisi ne posusuu təm kənunumə weyi rəyəcdus peede yə, u-taa. Mekisiiki ejadə taa, Esipaanı təm rəyəcdus. Ele eyaa sakiyə wə peede ne rəyəcdus kənunumə leenə. Kənunumə eni u-taa nakuyu le Maaya kənunə. Mekisiiki egbeyə pilinə labi qutu ne koobiya mba pə-dezuy takayisi Maaya kənunə taa yə, powolo ne pacay Mekisiiki həclən ηgu kə-taa rəyəcdus kənunə ηgu yə. Pirkay-wə sunus ne rəyəcdi-kə paa dooye ne pana dəqəkə ezuma eyaa yəcdusunu qama yə, ne papuzi pədezu təm camuye. Dırkay dəqəkə ejadə ndi payay se Nepal yə, qurkidañ. Kənunumə weyi rəyəcdus peede yə, u-taa leeku le Nepalii. Eyaa mba pəwe ejadə ndi qı-taa yə, pəcezə miiliyəcəwaa 29. Kənunumə weyi rəyəcdus Nepal yə, ikrəndi ezi 120 mbu yə; ele mba

9, 10. Ebə wulq se Yehowa egbeyə mayzuy eyaa kpeekpe fezzi taa kiceyim yə?

pa-kənunə ke Nepalii yə, pə-deke pəcezə miiliyəcəwaa hiu. Ele, eyaa sakiyə dəqəkə yəcdus Nepalii pütasını pa-kənunumə. Paluziy egbeyə takayisi dəqəkə kənunə ηgu kə-taa.

10 Ezuma Yehowa egbeyə yeba ne pə-dezuy təm kənunumə ndi ndi taa yə, riwiliy se diileyiyiñi təmuyə ndi padu-dı se qisusi Kewiyay təm ejadə kpeekpe yə yə. Yehowa Aseyde Tūnaa tayı eyaa traktawaa, hatu cabı takayisi, ne fenay fenay takayisi miiliyəcəwaa sakiyə ejadə kpeekpe yə falaa. Səçlüm hadə nəñi Yehowa Aseyde Tūnaa laki yə, qı-yəcə pütəñyna ne palakı təmuyə ndi. Pədəñ Yesu təm təne tu-yəcə: "Paha-mi falaa, uha falaa."—Mat. 10:8.

11 Yehowa Aseyde Tūnaa tisaa ne pəte pa-taa se po-cələ toovenim wəə. Mbü yebina ne pañakı pana kpem se posusi təm kibandı ajee kpeekpe taa ne kənunumə kpeekpe taa eyaa. Pa-taa sakiyə nıñ pana ne pacay wezzi kəleu, pəkpeliķi kənunə kifalıñ ne pamalısi pa-ti ne eyaa lala laa sənzi se pısa ne posusi-wə lanjəzuyə təm. Ezuma Yehowa Aseyde Tūnaa susuu

11, 12. Təm susuu təmuyə nəñi Yehowa Aseyde Tūnaa dijní labi ejadə kpeekpe yə yə, dəñ kibarj weyi qıwəni eyaa lala yə?

Caama kuponjηηgo kule keleu yο, ku-takaylsu
wenti wazay Paraguwee ejade taa
(Com qdoo kide tee kulemo)

tom ne palaki kpelukyaa ejade kpeekpe
yο, piyeba qdoo ne eyaa sakuye tisi
se mba kenl Yesu wayi tuijyaa toovenim
ñuma.

12 Yehowa Aseyde Tuna laki tuma ana
a-tuña, mbu yο yο petisaa ne pete pa-taa
se po-colo toovenim weε. Ele εbe tası yebu
ne eyaa miiliyowaa sakuye tisi se Yehowa
Aseyde Tuna colo toovenim weε?—**Kal**
Roma 14:17, 18.

MBU PUYCQO KOOBIYA NABEYΕ TISIY SE PEWE TOOVENIM TAA YΟ

13 Koobiya sakuye yοcdi lumayza ndu
ndu wena a-yο petisaa ne pete pa-taa se
pewe toovenim taa yο. Koobu nɔcuyu we
toovenim taa pileqaa. Eyɔdaa se: “Yehowa
Aseyde Tuna ñaki pana kpem se
wezuu kibañu cayu ewee egbeye taa ne
pataana azuluma naaye. Ye nɔcuyu elabi
kiwuekum nabuyu yο, patasiy-i lɔj yaa
poñqη ε-niñgbaan.” Ebε suni Yehowa
Aseyde Tuna ne pacaku wezuu kibañu

13. Ebε yeba ne Yehowa Aseyde Tuna egbeye weε
kele kele?

mbu? Pañakι pana ne poñqη Bibl paytu
yο ne pamayzinyu kidañu ηgu Yesu ne
ε-tomkpelukyaa pahawa yο. Puyu le,
mba paadqη Yehowa paytu yο ne paluzi-
we egbeye taa yο, patidoo. Ele koobi-
ya sakuye caki wezuu kele kele ñiñgu.
Eyaa sakuye mba qooo pataacakι we-
zuu kibañu yο, peleyzi pe-wezuu cayu ne
leleeyo le poñqη Yehowa paytu yο.—**Kal**
1 Korenti 6:9-11.

14 Mba pekizaa se paadqη Yehowa
paytu yο yο, paluzi-we egbeye taa εzi
Bibl yοoduu yο. Ele puyu le, pa-taa
sakuye kpidi pa-kwuekum yο ne peleyzi
pe-wezuu cayu ne patasi-we mnu egbey-
ye taa. (**Kal 2 Korenti 2:6-8.**) Ezuma Yehowa
Aseyde Tuna dɔj Bibl paytu yο
pe-wezuu cayu taa yο, piyeba ne pa-
agbaa weε kele kele. Mbu haynu-we lidau
se mba lakini Yehowa sɔɔlum. Coocinaa
sakuye hay pe-eyaa nɔmɔu se pala mbu
poñqηlaa yο, ele Yehowa Aseyde Tuna
ñialeyyiñni Eso paytu. Piyeba ne eyaa
sakuye tisi se po-colo toovenim weε.

15 Ebε yeba ne Yehowa Aseyde Tuna
lalaa, mba peke koobiya qooo lɔj yο,
petisiy se pewe toovenim taa? Koobu
abalñinu nɔcuyu weni punzi 54 ne εekε
puya evelay le εravz Yehowa sev. Ekeda
se toovenim tom kiceyitü naadozo yebi-
na ne e-tisuu kpa qoñ camuye. Toovenim
tom ndu yο: (1) Eso weε; (2) Bibl lunu
Eso colo; ne (3) Yehowa Aseyde Tuna
lakini Eso sɔɔlum tetu yο sɔñu. Eyɔdaa
se: “Ne punzi sakuye nzi si-taa mewee ne
menkpeluky Eso tom yο, mañakay pana se
mantazu tom naadozo ndu tu-taa ne mana
se tuke toovenim tom siñj na. Ne punzi
weε ne siñq yε, mewee manay se tom
ndu tuke toovenim siñj, ne mbu yebina ne

14. (a) Mba paalzu-we egbeye taa yο, εbe pa-taa
sakuye laba? (b) Ne pee wena pululaa?

15. Ebε suni koobu nɔcuyu ne ena se εwe toovenim
taa?

men-tisuu kpa qoŋ ne mana se qɔ-cɔlɔ toovenim wɛɛ."

16 Koobu nɔɔyū walaa ne elakı tumuyę Yehowa Aseyde Tunaa tumuyę qlaqę sɔɔsɔ-yę ndı qwɛ Niyuu Yɔrku yɔ. Eyoɔdu mbu piyeba ne etisiy se ewe toovenim taa yɔ. Ekedaa se Yehowa egbeyę deke wuluyu eyaa Yehowa hıdę, ndı pama-dı tam 7000 mbu yɔ Bibl taa yɔ. Tɔm ndu twę 4 Awiya 16:9 taa yɔ, tukpazi-ı qoŋ. Poyɔdu peede se: "[Yehowa] eza lesiy tetu tuja ne ahay qoŋ mba petisiy ε-yɔ ne peteŋ pa-taa yɔ." Ewobi pı-yɔ ne eyɔdu se: "Toovenim wul-m ezıma mentisi Esɔ yɔ ne mente man-taa ne Yehowa pızu ne εha-m e-qoŋ faaa yɔ. Taabalyę ndı qwɛ ma ne Yehowa qe-heku taa yɔ, qı-tɔm ceyi me-ezıdaa kpem. Ne mewenı esımuę se Yesu yɔ le, manpuzaa ne mantu Esɔ camuye ne pısuynı-m."

17 Pıycɔ ne koobu abalıñunu nɔɔyū pısuę Yehowa Aseyde Tu le, etaatisiy se Esɔ wɛɛ. Koobu enı ekedaa se: "Wondu kuluztu ndu twę kedeŋa yɔ yɔ tısuŋt-m se mentisi se Esɔ sɔɔlaa se eyaa tıu lelen pe-wezuum cayu taa, ne pıycɔ le eekay yebu se kvn̄omu yıwes tam. Pitasi le, alwaatu ndu ejadę wee ne qipisiy ql-tı kada dayę yɔ, tısuu ne kpekpeka ne sɔɔlum mbu Yehowa samay wena yɔ pıwes ne pıdeŋu eziadaa. Yehowa fezuum deke yebina se maamaaci lakası nzu sula."—**Kalı 1 Pıyeeri 4:1-4.**

18 Koobu abalıñunu nɔɔyū qɔdqɔ we toovenim taa qooŋ lɔŋ. Ekedı mbu piyeba ne etisiy se ewe toovenim taa yɔ. Etɔm se: "Tɔm ndu menkpeliku pınzı sakuye yɔ, tısuŋt-m ne mentisi se toove-

16. Ebę yeba ne koobu halıñunu nɔɔyū tisiy se ewe toovenim taa?

17. Ebę sunı koobu nɔɔyū ne etisi se ewe toovenim taa?

18. (a) Ebę yeba ne koobiya nabeye naale tisi se pıwes toovenim taa? (b) Ezıma tɔm ndu tulaku nı-yɔ yıwes?

nım le Yehowa Aseyde Tunaa nıy pana siŋj ne pıseŋ Esɔ εzi kajalay pınzı mınvı taa Krustu mba yɔ. Meyelı ejadę kpeekpe yɔ ne mananı me-ezyę se nıɔ kuyumay we Yehowa Aseyde Tunaa heku taa. Toovenim tɔm ndu menkpeliku Bibl taa yɔ, tıhezu ma-lanjue ne tıha-m koboyay." Koobu abalıñunu nɔɔyū, weyi ε-pınzı cęzı 60 yɔ, eyɔdaa se ezıma Yehowa Aseyde Tunaa weni tısuu siŋj Yesu Krustu yɔ yɔ, mbu yebina ne etisiy se ewe toovenim taa. Eyoɔdaa se: "Dıkpajı alwaatu ne qıkpeliku Yesu wezuum cayu ne ε-tɔm susuu camuye, ne pısuŋt-ıqı ne qına se kıdaŋ kubaŋı siŋj εha-ıqı. Dılabı leyzıtın qe-wezuum cayu taa se pısa ne qıñıstı Esɔ kpm pıtuŋı Yesu Krustu yɔ yɔ. Dıtisaa se Krustu kıheyıvı pı-ñıvı taa kılaŋ yekina ne qıhiy nıvı yabu. Dınavı qɔdqɔ se pefezi-i ne sıqaa taa. Mba pana e-femtu ne pı-εza yɔ, palızı aseyde tɔm ndu tu-yɔ yɔ."—**Kalı 1 Körəntı 15:3-8.**

HEYI LALAA TOOVENIM TɔM

19 Da Krustu mba le, qısaclı eyaa lala. Pıycɔ pıwes se qıheyi-wę toovenim tɔm ndu qıkpelukaa yɔ. Pıçlı heyi koobiya mba paawę Room yɔ se pıwes se Yesu wayı tıŋuya isusi tɔm. Emawa se: "Ye nıycıduvı nı-nıc se Yesu ke Kıbaylı, ne nıtisiy nı-laŋuye taa se Esɔ fezi-i sıum yɔ kɔyı, qıne ele nıkay nı-ñıvı yabu. Mbı yɔ laŋuye taa tısuu pısuę eyu siysıy tu ne yıcdıvı ne ndomee yaku nıvı."—Rom. 10: 9, 10.

20 Da Yehowa Aseyde Tunaa le, qınavı se qɔ-cɔlɔ toovenim wɛɛ, ne pıkenı-ıqı waqę se qıheyi eyaa lala Esɔ Kewiyay laŋhezyę tɔm. Ye mbu, putasını Bibl tɔm wıluŋ le, qıñay pana ne qıtuŋı qɔdqɔ de-wezuum cayu yɔ ne qıwılı eyaa se qıtisaa ne qıte da-taa se qɔ-cɔlɔ toovenim wɛɛ.

19, 20. (a) Tɔm ndu Pıçlı heyi Room koobiya?
(b) Ne da Krustu mba le, waqę ndı qıwına?

Paa dūkatuq “kuñōmū” sakuyeg Eso setu taa yo, dūdoku kpam

*“Piweni-dv se q̄itcō kuñōmū p̄iŋj ne p̄wco
q̄isuu es̄adaa Kewiyag taa.” –TUMA 14:22.*

SUWE ḥJKAY COSUU?

A-colo q̄a-kuñōmū lūyna?

Ezuma q̄ipuzuq q̄lñōozu q̄a-tu
ne q̄ukadunū nazum ne
q̄udoku q̄a-tu lajweekuyeg taa?

Mba p̄ođekus pa-tu kuñōmū<sup>taa yo, wazasū nzu pakay
hiyu?</sup>

PiÐLÝZLÝ-Ñ se piweni-η se ηtco “kuñōmū p̄iŋj” p̄wco
ne ηhiy wezuu maateñ? Piñoma yo, piudyzuq-η. Paa ηledi
toovenim taa yaa ηtiledi yo, ηsim mbu se q̄a-tuq q̄itcō
kuñōmū mbu p̄uyco yo q̄iwe Satan̄ ejađe taa.—Natū 12:12.

2 Pitasiñi kuñōmū weyi eyaa tuja katuq pe-wezuu cayu
taa yo le, Krustu ñuma katuq q̄äđa kuñōj nakuyu. (1 Kör.
10:13) Kuku le ηgv? Panazuy-wē siŋj mbu p̄uyco yo p̄oñōci
Eso paytu kpam. Yesu kaaheyi ε-wayu tuhyaa se: “Lumđuyu
tukul ε-caa, ye palu ma-wayu koyu, pakay mu-wayu q̄äđa luv.”
(Yoh. 15:20) A-colo p̄ulnaa ne panazuy Krustu mba? Sa-
tan̄ cōlo. Bibl tōj se Satan̄ ‘pabaa ne emuduv ezi muñuzuv
yo, ne eñinuy se ehiy Eso seyaa ne etcō.’ (1 P̄ly. 5:8) Sa-
tan̄ kaj tuñuvu nūmōj tuja yoo se eweeeku Yesu tōmkpelu-
kiyaa te ciñgilum wetu. Yele ne q̄ina mbu pitali apostoloo
P̄ccol̄ yo.

1. Ebe yoo paa kuñōmū iwee koyu, piudyzuq Eso seyaa?
2. (a) Pitasiñi kuñōmū weyi eyaa tuja katuq yo le, kuñōj ηgv q̄äđa Krustu
mba katuq? (Cōni kiđe tēe kulemuñ.) (b) A-colo p̄ulnaa ne panazuy Krustu
mba? (c) Ne ezuma q̄ulaba ne q̄ina?

ԵՅՅԱ ԿՈՆԿԻ LİSTRU ՏԵՒ ՏԱ

3 Panazi Pօջլ tam sakuyε e-tisuu յօ. (2 Kօր. 11:23-27) Ճնա mbu pitalu-i Listru tetu taa յօ. Pօջլ ne ε-taabalu Barnaabaasi palaba ne abaln nօցյու կոճօյ cε, εεկε kaakalay զօօ ε-զմլսլույք wiye. Ծյա na mbu le, pamayzւ se թեկε esօնaa ne papayzւ-wε sam. Peeđe pa-naale petendi ծյա samay դյա se kataalaa-wε կլաս. Pիկէdaa le, Yuda mba εսօ setu նվուճնaa nabeyε talı ne թե-առեւէ ծյա samay դյա ka-nոյցbaan նե ka-caյ keleyzւ lոմայzա kpaagbaa. Peeđe pa-զաbu Pօջլ թee ne halu pamayzւ se esuba.
—Tuma 14:8-19.

4 Pօջլ ne Barnaabaasi powoba ne posusi tօմ Deerbi tetu taa ne թուէ le, "papuši թօկօ Listru, Ikoniyօm ne Antiyօստ. Pa-kpazյ tօմ մոյաա լայա զօյ, papaku-wε se թօգօկի tisuu kpam, mbu յօ se: 'Pwəneñ-դս se գլտօ կոնկույի բոյի նե րուշ գլտօնա Կովիայ տա.' " (Tuma 14:21, 22) Tօմ ndv, լուրջւ tulabu-դս piti kajalay taa, mbu բոյօ յօ յե peheyi ըն սε էկայ 'կոնկույի տօս' յօ, րոկպաչւ ε-լայույք զօյ ըլէ րոկոյու-i wazasi na. Ye mbu, εե յօ թօդօյ se Pօջլ ne Barnaabaasi 'pakpazay tօմ մոյաա *laja զօյ'* դյո, կոնկույի tօմ peheyay-wε?

5 Ye գլունու tօմ ndv Pօջլ յօօնա յօ տուա սամույք յօ, լուրջւ ne զնա էշուա թօ-սօսի tօմ ndv տ-յօ յօ. Pօջլ տյօնու yem se: "Pwəneñ-դս se գլտօ կոնկույի բոյի." Ele ժօն se: "Pwəneñ-դս se գլտօ կոնկույի բոյի նե րուշ գլտօնա Կովիայ տա." Ye mbu, wazasi nzi tօմ մոյաա կայ hiyu յե թօգօկի pa-դւ kpam յօ, ս-յօ Պօջլ նիս niye. Բոյօ թօդօյ se էկպաչւ pa-լայա զօյ. Wazasi nzi, sítukε զօզոյե tօմ. Yesu maymay յօօնա se: "Weyi էջօկի kpam նե րուշ թուէ le, *enov kajym ε-նոն yabu.*"
—Mat. 10:22.

3-5. (a) Կոնկույի Պօջլ տօ Listru tetu taa? (b) Եե յօ յօ յօ կոնկույի տօս յօ յօ, լուրջւ se էկպաչւ tօմ մոյաա լայա զօյ?

6 Ye գլտօկի da-tu kpam կօյօ, գլկայ hiyu wazasi. Pata-m numwaa kay kpau εսօ-ձա նե pa ne Yesu թօդօ կեվիյիտ, նե sum εեկայ tasuu wenuu զօյ թօ-յօ. "Hej leen" նկայ hiyu wezuu maatej tetu յօ, նե "peeđe siysiy tօմ kay weu." (Yoh. 10:16, ABT; 2 Piy. 3:13) Ele րուշ ne alwaatu ndv tutali le, գլկայ տօս կոնկույի sakuyε εzi Pօջլ յօօնս յօ. Yele ne զնա նոմօյ naale weyi ւ-յօ Սատայ տոյսու նե εնազու-դս յօ.

ԿՈՆԿՈՒՅԻ ՎԵՅԻ ԱԼԼՅ ՀԱՅ-ՀԱՅ ԿԱՐԱԼԱ Յ

7 Yesu kaaheyi ε-թօմկթէլկյա ս: "Pakay-մւ kpau ne powoni սօսա tօմ տի տէ, pakay-մւ agbazee mabu Էսօ կուծոյն տէ, նե pakay-մւ wonuu kominawaa նե awiya տի տէ." (Mak. 13:9) Yesu tօմ ndv, լուրջւ se Էսօ setu agbaa նվուճնaa յա այս նվուճնaa nabeyε կայ sazuv ծյա նե panazi koobiya յա պավու-wε նայ. (Tuma 5:27, 28) Iyele ne գլունու nau Pօջլ կլաս. Սօնդու kpau սе pakay-ւ nazuv նա? Aayt.
—Kali Tuma Labu 20:22, 23.

8 Pօջլ կախու nazum mbu բուք կայլա յօ նե abalutu. Եյօնա se: "Wezuu լուէ մե-էշուա բոյօ ոոցյու, se pacazu կո-թօմ յօօնս, մանու նե մուտե մա-լսիյէ նե mala յօ, նե մուտե թօմ Էսօ տե կոյօ տե թօմ կունդու." (Tuma 20:24) Պավուլու kpayi kpayi se Pօջլ ժիյե սе nazum mbu ըրուչ սե էկատ յօ, րոկրա-ւ սօնդու. Ele ժօն ε-տա սե էջօկս ε-տ. Paa կոնկույի դյո տա ըշաւէ կօյօ, ε-կազուա կայլա նոյնա կակենա սե esusi լայհեզույք թօմ.

9 Տօնու գլուն, koobiya sakuyε wulaa ս

6. Mba թօգօկս pa-դւ kpam յօ, wazasi nzi pakay hiyu?

7. Կոնկույի weyi papuzյ նե թօդօ սե լուչ գլ-յօ կայլա?

8, 9. (a) Էշուա լուէ Pօջլ wulaa սե ժօն ε-տա սե էջօկս ε-տ նայն տա? (b) Նե էշուա լուէ սօնու koobiya nabeyε գլտօկի pa-դւ նայն տա սի Պօջլ յօ?

peweni mayzum mbu Poco l kaawena yo. Ejadé naqye taa, koobiya nabeyé labi punzi ezi 20 mbu yo salaka taa, mbu puyoo yo pekizaa se paalaku ssojatu tumiyé. Patihuv po-tom wiqiyi mbu puyoo yo, paytu natoyu feyi ne tihiuzuu eyaa mba pekiziyy se paalaku ssojatu tumiyé Eso setu yoo yo, po-yoo. Paahay nooyu numou se ewolo ne ena-we salaka taa peede, halu pukpenduni po-huu taa mba. Ne putasi le, pamaku pa-taa nabeyé ne pawiluy-wé ñaa.

10 Do-koobiya lalaa qakus pa-tu kuhnomyi weyi iluy po-yoo tuda yo, u-taa. Ye putali-ni mbu yo, ssoondu etaakpa-ni. Tzu Yoseefu yoo. Paapedu-ni ne episi yom Egipiti ejadé taa, ele Yehowa lizu-ni “e-kuhnomyi kpeekpe taa.” (Tuma 7:9, 10) Yehowa piziy qakdó ne esinu-ni ezi eesinu Yoseefu yo. Taasoo kpa se “[Yehowa] sum holuu kuhnony taa mba pañanju-ni yo.” (2 Puy. 2:9) Ñkay wobu pu-yoo ne ñtay Yehowa liu se epizuy ne eholi-ni ejadé kidekedyue qine qiu-taa, ne eha-ni waqé se ñcay wezui maaten ejadé kufade taa? Mbu piwé se ñla ne ñpizu ñkaqdu nazum mbu ñkatuy yo ne abalitu. —1 Puy. 5:8, 9.

CUÑOMUJ WEYI LLLY ĐC-YOO MEESAY TEE YO

11 Kuhnomyi piyu le, iluy qak-yoo meesay tee. Tukay ñga we kuhnomyi eni ne nazum mbu Satan kogni qak-yoo kaylaa yo, re-heku taa? Nazum we ezi helim soscum mbu piziy ne pikuli ño-kuduuyu tuda yo. Piyele ne kuhnomyi weyi iluy qak-yoo meesay tee yo, iwe ezi ñgbam tokus kuduuyu qasú pazi pazi ne pukeduy le pukabu yo. Mbu qakdó kuhnomyi weyi iluy qak-yoo meesay tee yo ipiriyu ikoni eyu kaqé pucc ne ena se nabuyu qiyni labu.

10. Ebé yoo pifeyu se qiyele ne kuhnomyi weyi iluy qak-yoo tuda yo, ikpa-qun ssoondu?

11. Ezuma tuye kuhnomyi weyi Satan kogni qak-yoo meesay tee yo iwe ndi ne nazum mbu ekogni qak-yoo kaylaa yo?

12 Satan ñtinuy se eweeku ña ne Yehowa mi-taabalye. Epizuy etiñu nazum yoo yaa kuhnomyi weyi iluy qak-yoo meesay tee yo, u-yoo. Meesay tee numou ñgu kui-yoo Satan waki tñjñu yoo le lajwéekuy. Ne kpacu ñgu, kulaku tumiyé siñj. Ebé yoo? Mbu puyoo yo kipuziy ne kicamu da ne Eso qak-taabalye pazu pazu. Alwaatu natoyu taa le, apostoloo Poco maymay kaawé lajwéekuy taa. Halu piyeba ne ema kubuka se: “Pitco-m.” (**Katu Roma 7:21-24.**) Poco kaapi fezui taa, ne halu puwe ezi eewé kajalay punzi minuñu taa noqdeyaa egbeeyé taa yo. Ye mbu, ebé yoo eewé lajwéekuy taa? Poco kaawee lajwéekuy taa mbu puyoo yo emayzay e-jandu yoo. Eesooñi siñj se elia kibandu, ele doñi nyuñ kaawé e-taa ne iqikui-ni numou. Ye ña qakdó pulaba se ñwenu lumayza ana yo, puhetiy ña-lajiyé se ñtzu se apostoloo Poco qakdó kaalubunu wetu ndu.

13 Alwaatu natoyu taa le, koobiya sakuyé wey lajwéekuy taa, nyuzé taa, ne halu putula yo pamayzuy se pefeyuñ wazay nakeye. Koobu halñnuñ nooyu ke paa dooye numou lizuyu. Ekeda se: “Doñ doñ le, montozun kaweeekum nabuyu mbu maalaba yo pu-yoo le, maniy siziñ. Alwaatu ndu mamayzuy mbu payi maalaba ne pifeyu ñdeu yo pu-yoo le, pulaku-m ezi eyu nooyu eetasuy puzuu kpa ne essoñi-m yo, halu pukpenduni Yehowa.”

14 Ebé cõlo puluna ne Yehowa seyya mba pewe kkekpeka ezi koobu halñnuñ eni yo, pewey lajwéekuy taa mbu? Piziy puluni wetu ndu ndu cõlo. Nabeyé le, puluni lumayza kidekeda wena peweñ pe-eyutu yoo ne kuhnomyi weyi u-taa peweñ yoo, pu-cõlo. (**Ad. 15:15**)

12. (a) Meesay tee numou ñgu yoo Satan waki tñjñu? (b) Ne ebé yoo kpacu ñgu, kulaku tumiyé siñj? (c) Ebé kaayeba ne Poco wee lajwéekuy taa?

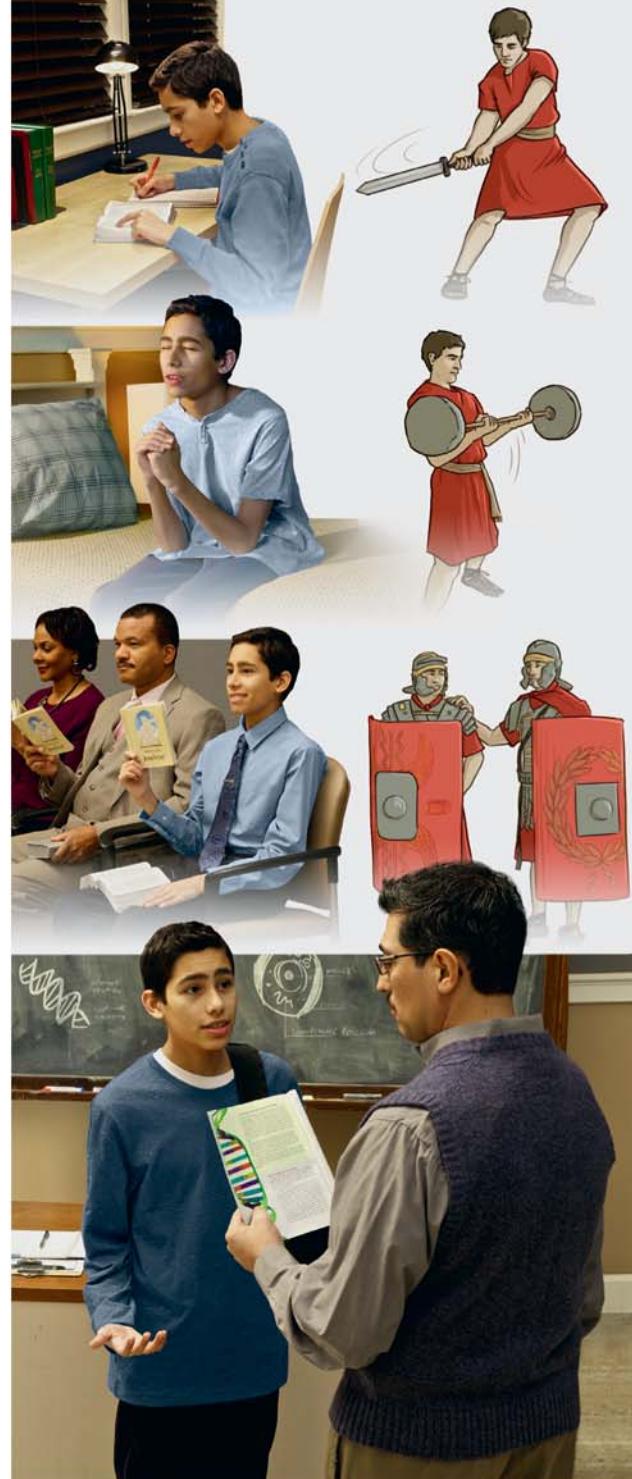
13, 14. (a) Ebé cõlo puluna ne koobiya nabeyé wee lajwéekuy taa? (b) Añtinuy se pitibi-qun yoo ne qiyele Yehowa sev? (c) Ne ebé yoo?

Lalaa le, putooma yo kudcən nakuyu yebina ne pewee lanjwəekiyə taa. Paa ebe cəlo qə-laŋwəekiyə elıyna yo, piwee se qitəzi se nocyu nūnuya se etiŋni numcən ńgu kuyccə ne ecam-dv fezuu taa. Toovenim taa le, aňunuy se pitibi-dv yccə ne qiyele Yehowa sev? Putuv feyl se enu le Satan. *Satan* nawa se mbu riðaŋi-t yo le süm, ne eñunuy se ña qdəq ńmayzı se ńfeyuni lidav nakuyu. (Natv 20:10) Paa Satan eyouni-dv kaylaa yaa meesay təe kcyo, e-lumayza ke kuyumee: Eñunuy se qiwəe nuyze taa, qilesi kpekpeka ńga qiwəna yo, ne qiyele Yehowa sev. Ditaayele ne piyidi-dv kpa. Ditaasccə se Eso samay wee ne kalaku fezuu taa you.

15 Putaađen ne ńyele fezuu taa you labu. Ka ña-lumayza kuheyuu yccə. Pooči kaaheyi Kōrenti koobiya se: "Đucamuy. Elə ezu daa eyu pukı, ne pi-təe eyu piſuy evebu kuyaku kuyaku. Eee, alwaatu kuyumtu kuhñomuñ ńñis weyi qitəki-t yo, tħċċozuñ-dv tamtam samtu ndu tu-wayu feyl yo." –2 Kör. 4:16, 17.

ÑOCZL ÑA-TL LEELEEYU NE HEJAJ KUÑCƏ ALLWAATU

16 Ezu qunaus ne piđee yo, Satan weni "kpacanaa" sakuye. (Ef. 6:11, ABT) Piywaa piwee se qidə ləjən weyi patasi-dv 1 Piyeeri 5:9 taa yo, u-yccə: "Ukađini-t ne tisuñ qon." Pusa ne qula mbu le, purożsun se qħnċozzi qə-lumayza ne qə-laŋiyə *leeleeyo*, ne qħayusi qə-tu kibandu labu taa. Đirkpay kudau kune: Pucca ne ssajanaa wolo you taa le, pakpakuy alwaatu sakuye ne pahayusse camiye hħaġi ndi ndi taa. Mbu qāđa piwee se qula. Đuisuñ kuhñomuñ weyi qikay lxbiñuñ cee wayu yo. Ye mbu, pukenu ləj-sundę se qħayusi qə-tu camiye alwaatu ndu qħmayzı weu lanjhezye taa yo. Pooči

15. Ezu 2 Kōrenti 4:16, 17 yċċoduñ yo, ebe ńtem ñataa se ńlak?

16. Ebe yccə piċċeyaa se qħnċozzi qə-tu *leeleeyo* ne pucca kuhñomuñ alwaatu tal?

Kruxtu mba hayusly pa-tu se palu pe-tisuñ yccə
(Conc tayuu 16)

heyi Kɔrenti mba se: "Iwili mu-taa camuyé; tɔɔna ne una se uwé tisuu nɔmɔu taa, utaku mu-tu mu-maymay ne una."—2 Kor. 13:5.

17 Mbù piriuzuy pisiuni-dú ne qiwili qa-taa camuyé yó le se qipozzi qa-tu tɔm tñue: 'Malaki adima dɔj dɔj? Alawaatu ndu eyaa lalaa ñukuy mo-yɔɔ se mala kidekedum yó, mañan̄ Esa ne pukulu eyaa na? Mowoki kediyzisi dɔj dɔj? Maluku men-tisuu yɔɔ ne kpekpeka na? Mañaku pana siñj se menkpey mon-koobiya pa-kwéekum ezi ma qɔdɔ mɔnsɔolvu se pekpey-m ma-ñimbu yó? Moluzuun man-tu me-egbeyé taa ezutuyaayaa tñee ne mba pɔɔcɔñju ejaqé kpeekpe yɔɔ koobiya yɔɔ yó, pe-tœe?

18 Tɔm pɔzvu mbù, pu-taa naale yɔɔdovu ezuma qilu de-tisuu yɔɔ ne ezuma qipakadu mba pañukuy dɔ-yɔɔ se qila kidekedum yó. Do-koobiya mba peke piya evelisi yó, pa-taa sakuye luku pe-tisuu yɔɔ ne kpekpeka sukulinaa taa. Ne feye yaa sɔñdu eekpaway-wé. Ebé sunu-we ne paluku pe-tisuu yɔɔ ne abalutu? Pɔfɔj lɔŋ tasvu mbù puwe fenay fenay takayisí taa yó, pu-yɔɔ. Đukpay ezi Réveillez-vous! juillet 2009. Patasu-we lɔŋ peede se ye po-sukuli taa taabalu nɔçyu εροζι pa-taa nɔçyu se: "Ebé yɔɔ nɔtisiy évolution wulutu yɔɔ?" kɔyɔ, εριuzuy ne ecosi-i keleu yem se: "Ebé yɔɔ puwee se mentisi évolution wulutu yɔɔ? Leytu tunaa maymay unuyu qama wulutu ndu tu-yɔɔ, ηgu mba wuluyu-tu." Puwee se luluyaa uñay pana ne pafalisi pe-piya ne supizi ne sulu si-tisuu yɔɔ alwaatu ndu siwe sukuli taa yó.

19 Toovenim le, pufeyi keleu paa εzumtaa se qilu de-tisuu yɔɔ yaa qila mbù payi Yehowa pɔzvu-dú yó. Nabuyu taa qitən̄ eve-miye taa tñumye kaqé ñundé naqayé labu

17-19. (a) Ebé piriuzuy pisiuni-dú ne qiwili qa-taa camuyé? (b) Ezuma piya evelisi piriuzuy ne siññozu si-tu ne sulu si-tisuu yɔɔ sukuli taa?

le, piriuzuy siñj ne puwee se qñay pana kñayu ne qiwolo kediyzay. Yaa putoma yó, puwe-dú kaqé se qipakuy qa-nñaluv yɔɔ tanay tñee ne qilu tɔm susuu. Ele qitəzzi se ye qñay pana ne qweewi fezuu taa qutu kubandu yó, alwaatu ndu kala sɔɔcɔna kɔñju ezidaa le, pikay-dú weu keleu se qipakadu-ye.

20 Ezuma qipakuy ne qilubunu kñomu se weyi ulu dɔ-yɔɔ méesay tñee yó? Đukpay se pitibi-dú yɔɔ, ezuma qipakuy ne qipakuy qa-tu? Ye qipakay alwaatu ne qumayzu kuheyuun pu-ñuvu taa kulaa yɔɔ kɔyɔ, pisiyuy-dú pidiufeyi. Mbù qeyi qeyi apostoloo Pɔɔl kaalaba. Nabuyu taa le, pulakay-tu ezi eke pulabuñ nɔçyu yó. Paa mbù yó, εenawa qipakuy se pituke eyaa mba patalu pilim yó pɔ-yɔɔ Krustu siba, ele kuhueekum laqaa yɔɔ. Ne εesima se eke kuhueekum laqaa mba, pa-taa nɔçyu. Puyu εmawa se: "Me-wezuu kune yó . . . mewenu-ku Esa Puyalu yɔɔ tisuu yɔɔ, weyi εsɔɔli-m ne eceli ε-tu mo-yɔɔ yó." (Gal. 2: 20) Toovenim taa le, Pɔɔl kaaweni tisuu kuheyuun pu-ñuvu taa kulaa yɔɔ. εenü pu-taa se kuheyuun ηgu, kuhazuy ε-maymay.

21 Ye qa-qipakuy kuhayuun pu-ñuvu taa ezi kujoñ ηgu Yehowa labi qa-maymay kɔyɔ, pisiyuy-dú pidiufeyi. Pisiyuy se εzuma pitibi-dú yɔɔ yó, piteq kpaagbaa. Pitula yó, qa-taa nabeye kay ləbunuv lanjweekuyε wiñii wiñii ne pukɔɔ pisiuni alwaatu ndu ejadé kufaqé payzaa yó. Ele, qitəzzi se mba pɔdɔkvu kram yó, mba kaynu hiyu kuhayu. Đuwée ne qñomu kuyaku ηgu Esa Kewiyay kay kɔm yó. Ne alwaatu ndu tu-taa le, lanheziye kay weu teñu yɔɔ ne eyaa kpeekpe kay taluv pilim. Ye mbù, paa puwee se qitəzzi kñomu puñj kɔyɔ, qñay pana ne qisiun Esa Kewiyay ηga ka-taa.

20, 21. (a) Ye qumayzu kuhayuun pu-ñuvu taa kulaa yɔɔ kɔyɔ, εzuma pisiyuy-dú se qipakuy qa-tu alwaatu ndu pitiki-dú yɔɔ yó? (b) Paa puwee se qitəzzi kñomu yó, ebé puwee se qñay pana ne qila?

Luluyaa, Icōn mi-piya yoo camiyε

"Tili camiyε ño-wondu." —AD. 27:23.

IZRAYEELL piya aluwaatu taa, nindiyaa wezuu cayu kaawę
kadę kpem. Paa pıtuke sorjaa taa yaa niŋkay taa yoo, paňakay
pana ne pccəŋtu pe-hej yoo se tetegebuna yaa mulaa ıtaalabu-
küdekedum nabuyu. Pefenjaj hej yoo qoŋ qoŋ ne ye heu nočyuu
eſeyi alaafuya yaa pıcamu e-qoli yoo, pccəŋtu e-qede. Pccəŋnay
heysi yoo ne pıkulı, mbu pıuyoo yoo sıfeyi qoŋ ezu hej sasəŋ yoo.
—Kide 33:13.

² Həčeliŋ nıayi taa le, luluyaa mba pıke Krıstu ńuma yoo pıewę
ezı nindiyaa yoo. Pıewenı wetu kıbandu ndu nindiyaa wena yoo.
Pıpcızı se 'pasıyzi pe-piya lıŋ ne mayzum mbu pılunı Yehowa
cəlo yoo.' (Efe. 6:4) Pıke tımuye cıkpede na? Aayı, mbu pıuyoo yoo
lumayza küdekedu wena Satanı müzı ejaqę yoo yoo, awenı qoŋ pıya
yoo. Pıtası le, piya wenu sı-maymay sı-ęjandu. (2 Tim. 2:22;
1 Yoh. 2:16) Ye ńweneŋ piya, ńzuma ńprizıŋ ne ńsını-sı? Yele
ne dına nımɔŋı naadozo weyi ı-yoo ńprizıŋ ńtuŋna ne ńcənı
ńe-piya yoo camiyε yoo: (1) Tulu-sı, (2) calı-sı fezıu taa ne
(3) ńdijyi-sı.

1, 2. (a) Tıma wena nindiyaa lakay Izrayeell piya aluwaatu taa? **(b)** Ńzuma
tye luluyaa we ezu nindiyaa yoo?

SUWE ńKAY COSUU?

Ębe pıwes se luluyaa ıla ne
rıwılsı se pccəŋtu pe-piya
yoo camiyε?

Ębe pızıŋ pısunı luluyaa ne
pacalı pe-piya fezıu taa?

Wazası nzu evebiya ne pelaa
sakuye hiy hoo taa Bibl
kpelıkuu taa?

TULL ÑE-PIYA

3 Nindiyuu kubanu cəjnu paa heu weyi le ε-wetu camiye se ena se ewe alaafuya yaa we. Bibl tən se: "Tulu camiye ño-wondu." (Ad. 27:23) Ña weyi ɳke lulyu yə, piwəe se ɳtlu "ño-wondu" yaa ñe-piya camiye. Pisa ne ɳla mbu le, piƿozu se ɳcəni su-lakasi ne ɳtlu ɭədə su-lumayza. Ebə piƿu ne piƿini-ŋ? Piwəe se ña ne su-iyəcdən qən qən.

4 Lulyaa nabeyə nawa se piya yəcdənus kulu kaqə aluwaatu ndu sırısu yə piya evelisi yə. Piya evelisi təsəol se siheyi su-lulyaa ndu sırısu yə. Ye ñe-piya təwe mbu, ebə ɳrızu ne ɳla? Taakpa-si ne qən se siheyi-ŋ ndu tuwə su-taa yə, ele ñay pana ne ɳtlu aluwaatu kibandu ndu tu-yəc sırısu ne sikuli su-laŋa faaa yə. (Wp. 6: 6, 7) Ñay pana ne ña ne su-icaku qən qən. Ña ne su-icaku ne təlili təm helim, yaa təla aleyya naaye, yaa təla təmuyə naqayə dıya. Ye ña ne su-icaku mbu yə, səcəndu eetasu-si kpaus ne sırısu ne siheyi-ŋ su-lumayza.

5 Ye ɳlabı piƿiha mbu, ele ña-pıya eecay-ŋ heyuu ka-taa təm yə, ebə ɳrızu ne ɳla? ɳrızu ne ɳtənəti nıməsu kıfalu su-nakuyu yə. Ȑıkpay se pike ñe-pele. Mbı ezi ɳrɔzı-ı se ɳzıma piðəm e-sukuli taa le, ɳrızu ne ɳkedi-ı ɳzıma piðəm ña-təmuyə taa yə. Ye ɳlabı mbu yə, piƿızu piseytıy-i ne eheyi-ŋ ɭədə ɳzıma piðəm e-sukuli taa yə. Yaa Ȑıkpay se ɳsəclaa se ɳtlu ε-lumayza mılum yə; ɳrızu ne ɳrɔzı-ı se: "Wiðiyi nɔcayu tem mılun ne ɳna?" Ele taapɔzı-ı se: "Wiðiyi ɳtem mılun ne ɳna?" ɳrızu ɭədə ne ɳrɔzı-ı se suwe ε-taabala mayzyu mılum yə. Pıwayu le, ɳrızu ne ɳrɔzı-ı se ləŋ weyi εrızu ne etası-wə.

3. Ye pətəm se lulyaa təlili pe-piya camiye, pıtbəsu le suwe?

4, 5. (a) Ebə lulyaa piƿu pala ne piƿini pe-piya ne siheyi-wə su-taa təm? (Cənə kiđe təe kulemuu.)
(b) ɳzıma Ȑıkpaynaa ne piwəe ñe-piya kelev se su-iyəcdən-ŋ?

6 Ye ñe-piya tənawa se ɳhay-si ña-aluwaatu ne ɳke eyu weyi papuzu ne piyəcdən-ı kelev yə, sırısu ne siheyi-ŋ su-taa təm. Ye lulyaa lakasi təwəlyu paa ɳzımtaa se piðəkun-wə yə, piya սկայ-wə heyuu su-taa təm. ɳzıma ɳrızu ne ɳwili se ɳke eyu weyi papuzu ne piyəcdən-ı kelev yə? Taahayi piya yem se: "Ye naboyu eceyıy-mi le, Ȑıko ne təna-m." Piya evelisi təsəol se ye su-iyəcdi natuyu le, ɳpayzusı kalvu yem, ele səsəclaa se ɳkpakuy təm ndu siheyi-ŋ yə ne ɳlakunu təmuyə. Lulyaa sakuyə hay kiđau kibaŋu həçələsu ɳgu ku-taa. Payag halubuya naķeyə se Kayla, kewenı punzu 19. Kekedaa se: "Paa təm ndu mewena yə, manrızu ne meheyi-tu baaba. Eecekı mo-nəc yə, eekalıy-m; ele ewelisiyıni-m camiye. Ne paa ɳzımtaa le, etasıy-m ləŋ kibaŋ kpm."

7 Aluwaatu natuyu le, piƿozu se ña ne ñe-piya təla faawuyə təm ndu tu-yəcdən feyl kelev yə tu-yəc ezi qəniyə təm mbu yə. Taakalı ñe-piya kıkalı, ele sunu-si ne sına mbu sula qəniyə həçələsu taa ne piwəe qəeu yə. Ȑıkpay kiđau kune. Kray se ɳwobi təçnay yabu qoli se ɳtəcə ne ɳna se pama təm ne pasu təçnasi tuja yə se ye ɳtəcə-si yə piƿızu ne piðəkun-ŋ kaqə. Piƿısu feyl se ɳdəqə peedə ne ɳwolo təçnay qubediye ləedə taa. Mbı ɭədə ñe-piya kay labu. Aluwaatu ndu sıñtənəti-ŋ se ɳtası-si ləŋ yə, ye ɳkalıy-si kıkalı yə, sırısu ne siku pana ne suatasıy-ŋ pəzəsu ləŋ tasu. (**Kali Koloosi 3:21.**) Piwəy qəeu se ɳtlu yəcdən. Payag koobu nɔcayu se Emily, eke pele. Eycədaa se: "Aluwaatu ndu ma ne ma-lulyaa ɭılaku faawuyə qəniyə yə, pə-yəcdəy eewəlyu kpa se pike mbu pıfeyu

6. Ye pətəm se lulyaa təlili pe-piya pa-aluwaatu ne peke mba papuzu ne piyəcdən-wə kelev yə, pıtbəsu le suwe?

7. (a) ɳzıma lulyu nɔcayu piƿu ne etəlili yəcdən aluwaatu ndu ε ne ε-piya palaku faawuyə qəniyə yə? **(b)** Ebə lulyaa piƿu ne pala ne pe-piya kəpana?

Welisini-su ne ηπιζε ne **HTULL-SU** (Cənə tayyən 3-9)

CALL-SL camue fezuu taaz (Cõnç tayuu 10-12)

ĐIYI-SL ካህናው እና
የተዘጋጀ ሰራተኞች የኩላ-ታዎች
(Coni tayuu 13-18)

deu yø. Ele pø-yøðay wñly se pukenu eyu taa lelen se ehiy døn ne wiðiyi ε ne i pø-ðøki nesi. Mbø yebina ne riçeyu-m se ma ne we qulaku faawiyø danyø yø. Too-venim taa le, ye wiðiyi nɔçyu ñunuq se ðanu-m køy, maamesuq ma-lvlyaa, ele meheyix-we.”

⁹ Payay caja noçyu se Ronald. E ne ε-pele weyi eweni punzi 16 yo, pakatu kaqε nq̃i Katia kaakataa yo. Ronald kedaa se: "Aluwaato ndu men-pele heyi-m se esçolu e-sukuli taa abalibuya nakekε yo, kajalav le

8, 9. (a) Ye ηqva suuđu ne ḥwelisiyŋi ḥe-piya ne ḥŋęčki su-nc̃o yoo yo, wazasu nzu ḥhikiy? **(b)** ḥwelisiyŋi ḥe-piya k. pee kubana wena pülvlaa?

piwizzi-m siŋŋ. Ele mankpay alwaatu ne mamayzi ezima Yehowa qvu suudu ne eny ε-seyaa taa yo le, mamayzi se pukulug qeu se maha-i waqe ne eheyi-m ε-lumayza pucu ne mansuzzi-i lɔŋŋ. Man-taa we lelen kpem se malabi mbu. Puke kajalay qede le maniu men-pele lumayza taa yo. Ne etem yɔɔduu le, piuwε-m keleu se moyɔɔduu-ne sɔɔlum. Ptlabi-m piti se ewelisi lɔŋŋ weyi mantasu-i yo camiyε. Etisini ε-laŋŋye faaa se εleyziŋ ε-lakasi." Ye ηyɔɔduu-ne-piya qoŋ qoŋ kɔyo, pisiŋnu-ŋ se ηtuli si-lumayza ne mbu si-liu wee yo ne pukul. Piyeki ne ηpuzi ne ηsunu-sti lumayza kpaŋu taa.*

CALL NÉ-PIYA FEZUU TAA

10 Nindiyuu kubanu nawa se e-heu nccyu
pizuy ne eposini wondu leetu ne ele. Pupizuy
ne pula se ena niitu kibandu natuyu polinj taa
pazu ne ewolo epayzu-tu tccu. Ne pazu pazu
le, ewee ne eposuu e-tu ne wondu leetu.
Mbu qodqo piya pizuy ne supayzu su-tu po-
suum ne toovenim pazu pazu. Taabalye kide-
kediye yaa aleyya wena atumuna yz apizuy

* Ήρευνη της τασού περιόδου *La Tour de Garde* 1er Αυγούστου 2008, χρονική περίοδος 10-12 γεωργία.

10, 11. Ezuma npuzug ne nsun̄ ñe-piya ne sitaaposi si-tu ne toovenim?

ne apeyzi-si. (Ad. 13:20) Ezuma nprizuy ne njsuni ne-piya ne sutaatolu kpaca ngsu ktaa?

11 Alwaatu ndu nkpelukuy ni-ne-piya yo, ye jnawa se siwenu ejandu hcaatu nakuyu taa yo, sunu-si kpdeye. Sunu-si qdju ne fezuu taa wetu kbandu ndu siwena yo, tukpa dogn. (2 Puy. 1:5-8) Ye jlakir hou taa Bibl kpelukuy dogn dogn yo, pthay-n waqse se nprizi ne nla mbu. Octobre 2008 te Kewiyay Esso setu tumiyet takayay yccday mbu pwesee se hcn cajanaa ula yo le, kotaam se: "Peseystiy hcn cajanaa se pañay pana ne pala tumiyet ndu Yehowa qv-wc yo. Pwesee se pañay pana ne pweeeni qutu kbandu ne palaki hou taa Bibl kpelukuy dogn dogn." Jlakir alwaatu ndu tumiyet camiyet se pisanu-n ne njsuni ne-piya yo? Weenit lidau se pana wena jnaku se njsuni ne-piya fezou taa yo, sunu lelen a-ycc.—Mat. 5:6; 6:33.

12 Hou taa Bibl kpelukuy qutu wazi piya peleya nga payay se Carissa yo ne ko-hou taa mba. Carissa kedaas se: "Pikenu-m taa lelen se qa-tuna qicaku ne qulaku faawiyet. Piyeiki ne qinntunni qama, ne piket alwaatu kbandu ndu qusuu tu-ycc keleu yo. Baabaa eeyeki hou taa Bibl kpelukuy alwaatu natuyu ne tides ne qitukpeluki. Ne ezuma eeleyyiyni qutu ndu yo, pukpazuy-m dogn se ma qdju mantaaleyyini-tu. Piyebe qdju ne mañanu-n ne pikulu mbu pwycc yo enu keni man-caa ne weyi ecenji mo-ycc fezou taa yo." Payay koobu nooy se Brittney ne ekre pele. Eyoadaa se: "Hou taa Bibl kpelukuy yeba ne ma ne ma-lulyaa qinntunni qama ne pikulu. Pisanu-m ne mendijyzina se ma-lulyaa soola se patulu mbu puceyuy-m yo ne toovenim taa le pamayzuy mo-ycc krem. Pisanu qd-hou ne kwee noo kudumay taa ne kikpa dogn fezou taa." Toovenim taa le, ye jnalu ne-piya fezou taa, kozu kozu pitujnu

12. (a) Ezuma hou taa Bibl kpelukuy dogn dogn sunu evebiya ne pelaa nabeye? (Cn qdju adakay nga ka-nnu ke "Pa-taa we lelen ne hou taa Bibl kpelukuy" yo.) (b) Ezuma hou taa Bibl kpelukuy sunu na-maymay?

hou taa Bibl kpelukuy ycc yo, pwesee se nke nindiqyu kibantu fezou taa.*

DIYI NE-PIYA

13 Nindiqyu kibantu qdju daa ne etaluyu e-hej ne ekanduyu u-ycc. Ekajalay kajawa le se ediyi e-hej ne ewoni-i lona wena a-taa "ntu qd pidsfeyu yo." (Ez. 34:13, 14) Ye nke lulyu yo, pituu feyi se jwenu kajawa kuyumay nga. Nprizi nqiyi ne-piya ne sua Yehowa ssolum. Nprizi njsuni-si ne sisccoli Esso paytu ezu keya madu weyi eyccadaa se: "Se mala nco-ssolum Kubaylu, mbu pikedunu-m sihj le le, na-paytu weni ma-nnu taa." (Keya 39:9) Ye ne-piya sisccoli Esso paytu mbu yo, sikay kpayu si-wezou ne sua Yehowa ne siyele ne pamaytsi-si lum. Ele pucc ne sikay lumayzuy ssocye ndu le, pirozou se su-lumayza iuri camiyet ne sisccoli sihj se sisay Yehowa.

14 Ele ye pulaba se ne-piya udeynt esidaa fezou taa, ne halu suputu Yehowa Aseyde Tunaa wulutu ycc, ebey pwesee se nla? Nay pana ne njsuni-si ne sisccoli Yehowa ne su-lanjuyet pilim, ne siweset esumiyet mbu paytu elaba yo, pu-ycc. (Natu 4:11) Ne sikay ne sunu pu-taa camiyet le, su-maymay sikayni kpayu lumayzuy se sisay Esso.

15 Ele ye ne-piya tpayzi pituu Bibl wulutu ycc, ebey nprizi nla? Ezuma nprizi njsuni-si ne stulu se ye sisay Yehowa yo, mbu keni wezou cayu kibantu ne pikay-su sunuu ne siweset koboyay taa tam? Nay pana ne ntu mbu qeyi qeyi piyebe ne suputu yo. Nunu ne jna se toovenim le, Bibl wulutu ycc na-pyalu eetisiy yaa ssocndu kpaynu-se esusi e-taabalaas Esatom? Toovenim le,

* Ye jnunu se ntu ne pikapadu yo, coni tom nnu "Le culte familial: une question de survie!"; kwe La Tour de Garde 15 octobre 2009 taa, hcaatu 29-31 ycc.

13. Ezuma lulyaa puzuy ne peseysti pe-piya ne sisay Yehowa?

14, 15. (a) Kajawa nga pwesee se lulyaa uwena? (b) Ebey puzuy piyebe ne piya evelay nakeye payzti pituu toovenim ycc?

PA-TAA W& LELE
N& HOU TAA BIBL
KP&LUKUD

Pelaa nabeyə naale kedu əzuma hoo taa
Bibl kpelekuu wazu-wə yo, pu-tom. Yele
ne quna ndu roycodaa yo.

“Hōo taa Bibl kpelikoo sūyūn-η se ηñotun Yehowa ne ηte ηñotun hōo taa mba. Puslyn-η ne ηtūl eyu weyi ηkēnaa yo ne ezūma ηdeynt esl-daa fezuu taa yo. Puslyn-η dñdø se ηtūl hōolun weyi t-taa pusee se ηtasu pana ñayu yo.”

"Hou taa Bibl kperukwu hay-du waad
se dlyoocdu ndu twa da-taa yo ne
socondu eekpay-du. Puke alwaatu ndu
qlesuu evemiye taa nulye yoo ne dika
da-lumayza fezua taa wondu yoo yo.
Dooo le qtaaweeen! waad neq,
ele leelieeyo le qsweneen-ku.
Pukenu-du wazay siin."

siy toovenim taa se ye mañan̄ Yehowa paytu
yo *ma* piwazuy?" Piwēe se lulyaa uñay
pana ne peke nindiyaa kubama ne pediyi
pe-piya ne suudu. Piwēe se pasinu-si ne
si-maymay sinu pu-taa se ye sisey Yehowa
yo, mbu keni wezuu cayu ñgu kikulu deu
yo.*—Rom. 12:2.

18 Pupozvu se Krıstv mba toovenim
ñıma tuja umayzunu Yehowa weyi eke
qe-Nindiqyu Sosso yo. (Ef. 5:1; 1 Puy. 2:25)
Kozı kozı le, pupozvu se lulyaa ıtılı pe-
hej wetu, pu-tobvu le se pe-piya wetu.
Pupozvu qadı se pala mbu payı papızuy yo
ne pediyi-sı ne supuzı ne sihiy wazası cee
wayu. Nay pana ne nqiyi ne-piya ne nqonı
sı-yoo ne supuzı ne sıqı toovenim nınum
taa.

* Ye ḥñunuŋ se ḥñazu tɔm ndu tu-taa ne pukpaqt yo, cɔn
La Tour de Garde 1er février 2012, hɔɔlun 18-21 yoo.

18. Ezuma lulyaa pizyg ne pamayzunu Yehowa weyi eke Nindivyu Səsə yz?

Es̄ paytu ñe-pele tus̄oñi yaa taabalaa efeyuna ne puceyuy-?

17 Ñe-piya kaapayluy le, si-maymay
puwe se sukpay lumayziye se sisey Yehowa
yaa sisey-l. Taamayzzi se paa piitiba ne
rukpa yo, sikay luzzu se sisey Yehowa mbu
puycyo yo ηke Yehowa Aseyde Tu. Pupozzu
se si-maymay le siñay pana ne siqu taabalu-
ye ne Yehowa. (Ad. 3:1, 2) Ye puwe ñia-puya
nakayey kaqse kaqdu taabalye ne Yehowa
yo, ebe ηpusuz ñla ne ηsunu-ke? Seyti-ke ne
kamayzzi ke-tisuu yco. Kapiziy ne kɔpɔzu
ka-tu tɔm tue: “Ezuma **malaba** ne mana se
Eso wee? Ezuma **malaba** ne mana se toove-
nim le, Yehowa Eso mayzzi mo-yco? Menti-

16, 17. Ezūma tuyə lūluyaā puzū ne pasun̄ pe-piya
ne si-maymay sidiñ taabalwē ne Yehowa?

Pakay tɔyituu wayl wayl koyindu, εnu le sim

"Wayl wayl koyindu weyi ekaγ-i tezvun tɔyituv yo,
enw le sim." –1 KOR. 15:26.

SUWE ሌካያ COSUU?

Payto kuceytu ndu Yehowa
kaadu Adam?

Ebē yeba ne εyaa sūkl?

Ezumtaa pakay 'tɔyituu
wayl wayl koyindu weyi
eke sim yo'?

ALLWAATU ndu Esa lizi Adam ne Eva kiđe tēe yo, pataaweeen koyindu noçoyu. Adam ne Eva paake εyaa mba patal pilim yo ne paawē paradise taa. Taabaluyé kibandé kaawē pa ne Esa pe-heku taa mbu puyoo yo paawē ezi e-piya yo. (Kiđe 2:7-9; Luka 3:38) Esa kaadu-wé tumuye soscye nađue, ne tumuye ndi qiwiliy se Esa nīnay se pacay wezuum tam. (**Kali Kiđe Tēe Tom 1:28.**) Pitaaceyu se Adam ne Eva pacay wezuum tam pucc ne 'pohuu ne pawadu tētu yoo ne pañazi-tu.' Ele pucc ne papizi ne 'pañazi kpuna wena atuu tataa yo' a-tuña le, pūrōzaa se pacay wezuum tam. Esa taađu se Adam esu ne eyele tumuye ndi eđu-i se ećoni kpuna kpeekpe yoo yo.

2 Ye mbu, ebē yoo puleyzu sōnč mbu? Ezuma pūlaba ne eyu ween koyindinaa sakuye, ne pukpendin pa-taa soscce

1, 2. (a) Ezuma Adam ne Eva pe-wezuum cayu kaawē kiđe tēe? **(b)** Ne tom ndu piwēe se qipozu qā-tu?

weyi eke sum yo? Ebet Esə kay labu se edezi koyindinaa mba? Pocosi tom ndu tu-yo Bibl taa. Yele ne qitazt tom ndu tu-taa.

PAPAY-WE NE SODDUM

³ Paa Adam ne Eva paaweni wezuu maatej lidau koy, putwulu se paapuziy ne pasi. Pucco ne pacay wezuu le, puwes se pefez, potca, poñca ne podoo. Kozzi kozzi le, puwes se taabaluy kibandę ewee pa ne Yehowa weyi eha-wé wezuu yo pe-heku taa. (Wp. 8:3) Pucco ne pacay wezuu tam ne panu ki-lelen le, puwesaa se petisi ne Esə diyi-wé. Pucco ne Yehowa lizuy Eva le, eeheyi Adam kpayi kpayi se: "Nprizuy n̄tca kajay taa tuñ kpeekpe pee. Ele taatca kibandu ne kidekedum pa-sumtu tuñ piye, mbu pucco yo kuyaku n̄gu nt̄kui yo, nkay subu siñj."—Kide 2:16, 17.

⁴ "Kibandu ne kidekedum pa-sumtu tuñ" n̄gu, kisihni wađe ndi Esə wena se ewili eyaa mbu puke kibam ne mbu puke kidekedum yo. Toovenim le, Adam kaapuzay se edu tukay mbu puke kibam ne mbu puke kidekedum yo puhoku taa, mbu pucco yo paalizi-ı Esə lezuv. Pitasi le, eeweni ehuy. Tuñ n̄gu, kitozay Adam ne Eva se puwes se Esə ediyini-wé paa ezumtaa. Ye Adam ne Eva potca tuñ n̄gu ki-piye yo, puwili se patuscoi se Esə edu-wé paytu, ele pañtuy se pewe pa-ti yo. Ne mbu pukay-wé lus pu-taa yo le se pa ne pepiya pehikiy sum, mbu pucco yo Esə kaaheyi-wé se ye potca tuñ n̄gu ki-piye yo pasiku.

EBE YEBA NE EYAA SIKL?

⁵ Palzu Eva le, Adam heyi-i paytu

^{3, 4. (a)} Paytu ndu Esə kaađu Adam ne Eva?
^(b) Ebet yo puçeyaa se paña paytu ndu?

^{5.} Ezuma pulaba ne Adam ne Eva pamaani Esə paytu yo?

ndu Esə kaađu ya. Eva kaastm paytu ndu camuy, pucco erizaa ne eyođdu-tu piye piye. (Kide 3:1-3) Altwaatu ndu Satan tuñtu qum noçuy yo ne eyođdu Eva le, Eva heyi-i Esə paytu ndu piye piye. Satan kaayeba ne tu kpazun ne tu-yo wev lumayza poñca e-lanjue taa. (Cõni Yakubu 1:14, 15.) Eheyi Eva se Esə ke cetiy, ne epeyzi-i se ye emanu Esə paytu yo yo eesikul, ele ewey ezi Esə yo. (Kide 3:4, 5) Eva tisi Satan tom yo, ne etca tuñ piye ndi se pusa ne ewee e-tu yo, ne ela ne Adam tca-dı qđo. (Kide 3:6, 17) Satan kaacetu Eva kicetu. (**Kalı 1 Timootee 2:14.**) Adam kaanawa se puke kuwækum, ele etisi ne 'enii e-halv noç taa tom.' Paa Satan kaapisi e-tu ezi taabaluy kibantu ne eyođdu Eva yo, toovenim taa le eeke koyindu kañatu tu noçuy, ne eeñawa se tom ndu eheyi Eva yo, tukay-wé kɔnusun kađe siñj.

⁶ Piđeni men-deke wetu yeba ne Adam ne Eva pakađunu Yehowa weyi eha-wé wezuu ne mbu payi paawena yo. Toovenim taa le, Yehowa kaana mbu payi pulaba yo. (3 Aw. 28:9; **kalı Aduwa 15:3.**) Ele, eha Satan, Adam ne Eva n̄umou se pawulu-ı mbu puwes pa-laňa taa yo. Ne pituv feyi se pa-lakasi qđ Yehowa weyi eke pa-Caa yo q̄wiziyue. (Cõni Kide Tee Tõm 6:6.) Puwayi le, ehuyuni-wé tom ne eh̄i pa-niñgbaan ezi e-maymay eeýođdu yo.

⁷ Esə kaaheyi Adam se: "Kuyaku n̄gu nt̄kui [kibandu ne kidekedum pa-sumtu tuñ piye] yo, nkay subu siñj." Esə yođdu se "kuyaku" yo, putoma yo Adam ni pu-taa se evemiye ndi etoku tuñ piye ndi yo, esikul puwiye maymay. Ne emanu Esə paytu yo le, putoma yo emayzay se pucco ne wisi qđ le, Yehowa

^{6, 7.} Ezuma Yehowa hñu Adam ne Eva tom?

kay yebu ne esı. Pıkom alıwaatı ndı "wısi taa helifetay" makay le, Yehowa koo ne eyıcdıni Adam ne Eva. (Kide 3:8) Yehowa huu tım siy siy, ne pıyıc le ecalınu-wę welisinuu. (Kide 3:9-13) Ne pıtema le, eyıcdı ezıma ehıŋ pa-taa paa weyi le e-nıngbaanı yı. (Kide 3:14-19) Ye eeke-wę kpaagbaa yı, kaqıwa nıga eelaba se Adam ne Eva piya isu ne pawadı tetı yıc yı, kaadı lum. (Iz. 55:11) Paa kıweekum kaapayızı wıenısu dıŋı pı-yıc kpaagbaa yı, Esı ha Adam ne Eva wadı se palılı piya, ne sısı pızu ne sihiy nıvu yabu pıtuñrı qıtı ndı ekay labu yı tu-yıc. Ele Esı ezıdaa le, Adam ne Eva pasıbı kiyaku nıgvı palabı kıweekum yı ki-wiye, mbı pıyıc yı patıtalı pınzı 1000 pıvıc ne pası. Nıgvı pınzı 1000 wę ezi kiyaku kuyumus yı Esı ezıdaa.—2 Pıy. 3:8.

⁸ Mbı Adam ne Eva palaba yı, pıkay pe-piya tukunu na? Eee. Apostoloo Pıçlı yıcdı Roma 5:12 taa se: "Eyı kuyum yıc le, kıweekum ne sum palı ejadı yıc. Ne sum wadı eyaa kpeekpe yıc, mbı pıyıc yı pe-kpeekpe palabı kıweekum." Etası yıcdına dıqı se: "Eyı kuyum kırnamtu yıc yıc sakıyıe pıstı kıweekum laqaa." (Rom. 5:19) Eyı weyi ecalı sıbı yı, enı le eyı siyıcı tu Aabeeli. (Kide 4:8) Pıwayı le, Adam piya ne e-seyınna pakpadiyı dıqı ne pası. Ye mbı, Adam dıezı eyaa kıweekum ne sum, ne peke ko-yindinaa mba eyaa ıırizıy ne palı pe-nesi tee pa-maymay po-dıŋı taa yı. Dıısunı eziıma dıeyi dıeyi Adam dıezı e-piya ne e-seyınna kıweekum ne sum yı. Ele ıırizıy ne qına mbı pılı pı-taa yı.

⁹ Ye mbı, Bibl wıenı toovenim se

^{8, 9.} Ezıma tıye Adam kıweekum tukuni e-piya ne e-seyınna? (Cınlı kide tee kulemuu.)

kıkpıay kıweekum ne sum mbı Adam dıezı-dı yı ne kımaıyzıni 'kıñıŋı pısaı nıgvı kihuuzı eyaa samay kpeekpe yıc yı, ne sıdu tokı nıgvı pohuuzı ajee kpeekpe yıc yı.' (Iz. 25:7) Eyı nıccıyı eepızıy ne elı kıweekum ne sum pe-nesi tee. Pıyıc Bibl tıŋı se "Adam yıc eyaa kpeekpe sıki." (1 Kır. 15:22) Mbı yebina ne Pıçlı pızı tım tıne: "Alızıy-m tomnay nıga kaqıvı-m sum yı ka-taa?" (Rom. 7:24) Nıccıyı wıee se eepızıy ne eya Pıçlı nıvu na?*

PAKAY TÇYLTDU KIWEEKUM NE SLM MBı ADAM ĐEZL-ĐU Yı

¹⁰ Toovenim taa le, Yehowa pızayı se eya Pıçlı nıvu. Izaayii yıcdı "kıñıŋı pısaı" tım kpaagbaa ne ete le, ema se: "[Yehowa] kay dıezuu sum kpaagbaa dıezuu ne [Yehowa] Esı kay hızıvı ezi-teylıy eyaa kpeekpe ezıdaa." (Iz. 25:8) Ezı caja nıccıyı lızıvı e-piya kıñıŋı taa ne ehezıy sı-ezi-teylıy yıc, mbı dıqı Yehowa sıılaa kpem se edezi sum mbı Adam dıezı-dı yı kpaagbaa dıezuu. E ne Yesu pakayı tımuıe nılvı labu. Pıyıcdı 1 Kırrentı 15:22 taa se: "Tıtım taa Adam yıc eyaa kpeekpe sıki, Krıstu yıc pakay ııgnıvı wıenı pe-kpeekpe." Mbı yebina ne Pıçlı pızı tım se "alızıy-m?" ne ete le, eyıcdı se: "Pasa Esı, qıa-Kubaylı Yesu Krıstu hıdı taa!" (Rom. 7:25) Toovenim taa le, paa Adam ne Eva paakaqını Yehowa kıyo, etıscı sıılaum mbı eewena ne pıvıc elı eyı yı, pı-yıc kpa. Ne Yesu weyi eesıni

* Takayı nıga payay se Étude perspicace des Écritures (Vol. 2, p. 1147-1148) yı, kıycıdı eziıma leytı nınuıaa nıy pana se pıyıcdı mbı pıyıc eyaa kpadıyıy ne pasıku yı, pı-tım. Kıtım se leytı nınuıaa ıısunı se Esı maymay kaaheyini kajalay eyaa se pakay sıbı pa-kıweekum yıc. Ne pıyıc le, paapızıy ne panı tım ndı tu-taa dıeyi dıeyi.

^{10.} (a) Bibl ması nızı wılıy se Yehowa kay dıezuu sum mbı Adam dıezı-dı yı? (b) Ebe ması nızı sıkpıelukı-dı Yehowa ne e-Pıyalı pı-yıc?

Yehowa ne paluzi Adam ne Eva yo, etilesi səçlum səçəm mbu ewenü eyaa yoo yoo. (Ad. 8:30, 31) Ele ezıma pakay holuu eyaa kweekim ne sum pe-nesi təe?

11 Alwaatuv ndu Adam labu kweekim yoo, Yehowa heyi-i se esiku. Adam kweekim mbu piyebina ne eyaa tija laki kweekim ne pasikti. (Rom. 5:12, 16) Poyoođi Roma 5:18 taa se: "Eyv kuyum kidekedim kuv eyaa kpeekpe tom." Ebə Yehowa piziy elə ne eya eyaa nivv ele eemaynι ε-παγτο γιο. Yesu cosi tom ndu tu-yoo alwaatu ndu eyođdaa se: "Eyv Piyaluv koma se ekpay ε-μαγμας ε-το ne εχειρι πο-γιο ne piholi pa-taa sakiyε." (Mat. 20:28, ABT) Yesu kaatali pilim ne puyoo le eruzay se "ekpay ε-μαγμας ε-το ne εχειρι eyaa yoo se piholi pa-tija payi." Ezıma kheyyun nju, kulabi noč kudumay ne Esə payt? –1 Tim. 2:5, 6, ABT.

12 Yesu kaatali pilim ne εεριζαν se εcay wezuu tam tam. Wađe nđi Adam kaawenü kiđe təe pucə ne elakı kweekim. Yehowa tamay kaakenaa se Adam seylnaa mba patalı pilim yoo, posu tetu yoo. Yesu kaasçolu ε-Caa ne Adam seylnaa siňj, puyoo ekpay ε-wezuu ne elaa πο-γιο. Toovenim taa le, Yesu la wezuu nju kitalı pilim εzi wezuu nju Adam kaalesaa yoo. Puyayi le, Yehowa fezi-i ne episi fezuu ne ekpa εsəđdaa. (1 Piy. 3:18) Yesu kheyyun pñivv taa kula labi noč kudumay ne Yehowa paytu, mbu puyoo yoo elə wezuu nju kitalı pilim εzi Adam nñijgv yoo. Yesu kpay ε-wezuu ne εχειρι mbu Adam lesaa yoo, pi-lone taa. Ye mbu, εha Adam seylnaa wađe se peweeñi wezuu maateñ lidav. Pccolu lizu pri-taa se: "Mbū

11. Ebə Yehowa laba se cya eyaa nivv?

12. Kheyyun nju labi noč kudumay ne Esə paytu?

pamawa se: 'Eyv kajalay tu, Adam, pisi eyv ezadu.' Kedezay Adam nñapisi fezuu nju kihay wezuu yoo." –1 Kör. 15:45, NW.

13 Piilediy le, Yesu weyi ekε "kedezay Adam" yoo, εkay hav Adam seylnaa wezuu maateñ. Ekay qđq fezuu Adam seylnaa mba paasiba yoo, pa-taa sakiyε ne padaynι cayv wezuu tetu yoo. –Yoh. 5:28, 29.

14 Ezıma prikay labu ne eyaa lizu kweekim ne sum po-yomiye taa? Yehowa si Kewiyay naķeyε εsəđdaa ne ko-yoo εkay tuñnu ne elə mbu. Yesu ne pata-m numwaa 144 000 pakaynι kewiyitu tɔɔu Kewiyay nja ka-taa. (Kal Natu 5:9, 10.) Pata-m numwaa mba, paake eyaa mantitalı pilim waa ne puyoo le papuziy ne panu eyaa tom taa. Pa ne Yesu pakay tɔɔu kewiyitu pñizi 1000 ne pasinü eyaa mba pewē tetu yoo yoo ne pazı pazı le, patalı pilim. –Natu 20:6.

15 Pñizi 1000 kaateñ le, poholi eyaa mba pañaj Esə yoo kweekim ne sum mbu Adam qezi-đu yoo, pe-nesi təe. Bibl yoođdu se: "Adam yoo eyaa kpeekpe suki, Krustu yoo pakay qaynu wev pe-kpeekpe. Ele paa weyi le e-lone taa: Kajalay le Krustu, se εnə na ko-noo tu, puyayi le [pata-m numwaa] mba Krustu tñi-wε ε-đikone wiye yoo. Đine ele putuju putema le, kiyaku nju εđuzuv e-Kewiyay dñj Caa Esə nesi təe yoo, eten kidekedim dñj kpeekpe wabu le, naziłtu, abalıtu, dñj. Enə

13. Ebə "kedezay Adam" kay labu eyaa mba pasibayoo?

14. Ebə yoo Yehowa kay tuñnu se elzi eyaa kweekim ne sum mbu Adam qezi-wε yoo, pri-taa?

15, 16. (a) Sum mbu Bibl yay se "wayi wayi koyindu"? (b) Ne ezımtaa pakay-pu tezvu tɔytuv? (c) Ezı 1 Körənti 15:28 yoođdu yoo, ebə Yesu kay labu?

Yesu kiheyuu puñuu taa kagy wazuu
Aabeeli, kajalay eyu weyi esuba yo
(Cõn tayuu 13)

pıwena se etoo kewiyay, pıkoo pıtalı kiyakı ḥıgv ehižı e-nıñgbanzı tıe e-koyindinaa kpeekpe yo. Ne wayı wayı koyindu weyi ekay-ı tezıu tıyıtın yo, enı le sım." (1 Kır. 15:22-26) Pıtuñ feyı, pakay dezıu sım mbı Ađam qezı e-seyınnaa yo. Pakay kuluu "kuñıñ pısañ ḥıgv kiihuuzi" eyaa kpeekpe yoo yo kpaagbaa kuluu.—Iz. 25:7, 8.

16 Apostoloo Pocoı tasi yoođıu se: "Pıtuñ payı pıñanı-ı le, Pıyalı enı e-maymay eñanı Weyi eđvızi pıtuñ payı e-nesi tıe yo, se Eso eke pıtuñ eyaa kpeekpe taa." (1 Kır. 15:28) Pıbu taa le, Yesu Kewiyay labı mbı payı paađı-ke se kala yo. Đıne ele, Yesu pısiyıñ Ke-wiyay ne eyaa mba pıtalı pilim yo ne eđvızi Yehowa nesi tıe.

17 Piyele ne Satan weyi e-cołı eyaa kuñıomıñ lınaa yo, ebe pıkay-ı temnus? Pocosi tım ndı tu-yoo Natı 20:7-15 taa. Pıñrı 1000 teñ le, eyaa kpeekpe tali pilim. Đıne ele, pakay havı Satan nımuñ

17. Ebe pıkay temnus Satan?

se etakı-wę kedezay dede. Pıwayı le, pakay dezıu Satan ne mba payı patıñ e-wayı yo kpaagbaa dezıu. Sım mbı payı se "sım nabıle mbı." (Natı 21:8) Sım nabıle nımbı mbı, paakay-pı tıyıtın mbı pıyoo yo, mba sım mbı pıkuwa yo, paakay-wę tasıu fezıu wi-qiyı se pacay wezıu. Ele "sım nabıle mbı" eekay wıenıu dıñı mba pıssıclı Yehowa ne pıseç-ı yo, po-yoo.

18 Alıwaatı ndı tu-taa le, eyaa tuña kay talıu pilim ne pamuna se Yehowa eha-wę tamtam wezıu. Paakay tasıu wıenıu koyindu nıoyı. Paa Ađam etıtasi weñ yo, tımyıe nıñı Yehowa kaađı-ı yo pakay-dı labı. Ađam seyınnaa kay suu tetıu yoo. Ne pakay cıonıu tetıu ne tetegbına yoo ne taa lelen. Tete pıla mbı ne qıwıeñı eıımyıe kpem qıvı ndı Yehowa laba se etıyıti sım mbı pıke dı-koyindu kedezay nınuñ yo, tu-yoo.

18. Tımyıe nıñı Yehowa kaađı Ađam yo, eııma pakay-dı labı?

Đítçzv alwaatu tuja Eso setu tumladaa yoo

*"Đítçzv kaahezay . . . mi-tisuu tumuye yoo,
mi-sçolum lakasi yoo." –1 TES. 1:3.*

APOSTOLOO Poco'l tçzay koobiya mba posusay lajhezye tõm ne kpekpeka yoo, pø-yoo. Emawa se: "Đítçzv kaahezay qe-Eso ne qa-Caa ezidaa mi-tisuu tumuye yoo, mi-sçolum lakasi yoo, mi-tu døkuv ne lidaa yoo, mbu puke qa-Kubaylu Yesu Krustu tumuye yoo." (1 Tes. 1:3) Yehowa dødø tçzun mbu payi e-seyaa laki se pøseesi yoo pø-yoo, ne eniy leleñ mbu papuziy labu yoo pø-yoo, paa pødøwa yaa pøwe nññi yoo.—Ebr. 6:10.

2 Đo-koobiya mba paawee kajalay punzi munuu taa ne mba pøewe sõnõ yoo, palabi kulan sõsõn se pøsa ne pala alwaatu tuja Eso setu tumuye. Iyele ne quna mbu pa-taa nabeyee kaalabu kajalay punzi munuu taa yoo. Đukay nau dødø alwaatu tuja Eso setu tuma wena awe sõnõ yoo a-taa naaye, ne ezuma qipuziy ne qisini koobiya kusçoola mba paha pa-tu ne palaku ñgee tuma ana yoo.

KAJALAY PLNZL MLNUU TAA KRLSTU ÑLMA

3 Pamuyisi Yesu lum ne pitiledi le, erpayzu Kewiyay tõm kubandu susuu ne ewiñ lalaa dødø se pala mbu. (Luka 3: 21-23; 4:14, 15, 43) E-sim wayi le, e-apostoloowaa cõni

1. Suwe Poco'l mayzay koobiya mba posusay tõm ne kpekpeka yoo pø-yoo?
2. Ebø ñukay kpelukun ñuu kune ki-taa?
- 3, 4. (a) Eso setu tuma wena koobiya nabeyee labu kajalay punzi munuu taa?
(b) Ezuma palakay ne pøcõnpu pa-kicseyum qede?

SUWE ÑKAY COSUU?

Alwaatu tuja Eso setu tuma wena kajalay punzi munuu taa koobiya lakay? Ne ezuma tuye koobiya lalaa sñnl-wë se pøcõnpu pa-kicseyum qede?

Alwaatu tuja Eso setu tumuye ndi pukeqiyul-ja se ñla sõnõ?

Ezuma tuye ñpuziy ne ñsuni alwaatu tuja Eso setu tumladu noçyo?

təm susuu təmuyə ndı qı-yıcə ne qıdəesni ezüdaa. (Tuma 5:42; 6:7) Krıstu nıma mba, pa-taa nabeyə pıslı Esətəm tiyyiaya. Filiipu susi lanheziye təm Palestiini ageeta ndı ndı taa. (Tuma 8:5, 40; 21:8) Pıçlı ne koo-biya lalaa posusi lanheziye təm ajee sakuyę taa. (Tuma 13:2-4; 14:26; 2 Kır. 1:19) Krıstu nıma lalaa ezi Silaası, Maarkı ne Luka, kaake Bibl mayaa yaa paasunaa ne pama Bibl takayıstı nasayı. (1 Pıy. 5:12) Koobiya haluñuma sakuyę kaasunu koobiya abaluñuma mba təm susuu. (Tuma 18:26; Rom. 16:1, 2) Dıkalyı koobiya mba po-təm Hela ması taa. Po-təm ndı, tutəzuv-dı se Yehowa eesən tuma wena ε-seyaa laku yı a-yıcə, ne ecənji pa-kıceyüm dəde.

⁴ Ezuma kajalay punzi munuu taa alwaatu tuja Esə setu təmlaqaa mba, palakay ne poçənji pa-kıceyüm dəde? Patapozuv po-koobiya se pasını-wę. Ele palakay tuma alwaatu pazi se poçənini pa-tı yıcə. (1 Kır. 9:11-15) Paa mbı yıcə, petisay se pasını-wę. Koobiya muway-wę egəndı yaa patıjayı nımonı leejı yıcə ne pasınyı-wę. Koobiya nabeyə ne agbaa naa-yę kaasçılı faaa se pasını-wę.—**Kalı Tuma Labı 16:14, 15; Filiipu 4:15-18.**

ALIWAATU TUJA ESƏ SETU TUMLAĐAA MBA PEWE NAMCIS

⁵ Sıncı qıdəko koobiya sakuyę nınakı pana ne palakı alwaatu tuja Esə setu tuma ndı ndı. (Cənvi aqakay ınga ka-nıuu ke: "Alwaatu tuja Esə setu tuma.") Suwe pa-mayızı pa-təmuyə ndı, qı-yıcə? İprizı yıcə ne ıprızı pa-taa nabeyə təm ndı. Pıkaç-ı kpazuv dən ne ıpmayızı-wę. Koobu nıçyu kaake paa qooye nımonı lızyıu, nımonı lızyıu kiya, Esətəm tiyyi, ne leeleeyı le, eke Beteeli təmlađıv ejadıe naqıyę taa. Eke-daa se: "Alwaatu tuja Esə setu təmuyę kenu lızyıtı kıbandı ndı malabı me-wezuu

^{5.} Taa lelejı təm ndı koobu nıçyu ne ε-halı peke-daa pıluunu pa-alwaatu tuja Esə setu təmuyę yıcə?

cayıu taa yıcə. Maawenı punzi 18 le, pırczaa se malızu se malaku sukuli kutezuvı, yaa ejadıe yıcə təmuyę naqıyę, yaa manpısı nımonı lızyıu. Mana me-wezuu cayıu taa se Yehowa eesən kılaç weyi qılkı se qıwıeetı altıwaatu tuja Esə setu təmuyę taa yıcə, i-yıcə. Manpızaa ne malabını təmuyę lejıtu ne dən weyi Yehowa ha-m yıcə ne ye maalakay ejadıe yıcə təmuyę naqıyę yıcə, mantaapızı se mala mbı." ε-halı yıcə-daa qıdəko se: "Tuma wena payı qılkayı yıcə, asını-m ne manpıı fezuvı taa. Yehowa kandıyu qı-yıcə ne ewılı-ıqvı nımonı tam sakıyę, ne ye qıtaala kılaç enı yıcə, Yehowa taasunu-ıqvı mbı. Mensey Yehowa paa qooye se qıwıenı wadı se qıwıeetı altıwaatu tuja Esə setu təmuyę taa." Pıckedıyın-ı se ıqıjı taa lelejı enı ñe-wezuu cayıu taa?

⁶ Wetu ndı tu-taa koobiya nabeyę wıcə yıcə, tılhıy-wę wadı se pala altıwaatu tuja Esə setu təmuyę. Paa mbı yıcə, Yehowa taa laku lelejı ne pana wena pañakı se pıseee-ı yıcə. Fileemıo 1-3 taa, Pıçlı tiyini ε-setu Kolloosi egbeyıe taa koobiya tuja, ne halı eya pa-taa nabeyę hula. (**Kalı Fileemıo 1-3.**) Koobiya mba, pa-pana nıçyu kaawı nımonı siyıı Pıçlı ne Yehowa pe-ezüdaa. Mbı qıdəko Yehowa taa laku lelejı ne pana wena ıñınakı ε-təmuyę taa yıcə. Ele ebe ıñızıu yıla ne ıñınu koobiya mba pewe altıwaatu tuja Esə setu təmuyę taa yıcə?

DİSLİNİ NıMONI LıZYAA

⁷ Ezı kajalay punzi munuu taa təm susuya yıcə, sıncı nımonı lızyıaa kpazıyı agbaa wena a-taa pewee yıcə dən kpm. Paa fenay ınga le, pa-taa sakuyę susuu təm ezi nıçyu 70 mbı yıcə. Ezıma ıñızıu ne ıñınu koobiya mba pewe altıwaatu tuja Esə setu təmuyę?

⁸ Payay nımonı lızyıu haluñunu nıçyu

6. Suwe Yehowa mayızı pana wena qıñakı ε-təmuyę taa yıcə, a-yıcə?

7, 8. (a) Tuma wena nımonı lızyıaa laku? **(b)** Ne ezıma koobiya lalaa pızıu ne pasını-wę?

Alwaatu tuja Eso setu tuma

Paa qooye numou Izlyaa. Poñcozul pa-tu se posusi lañheziye tom ñuytu 70 paa fenay nga. Posusuu tom pa-agbaa kookasi taa yaa qende tom susuyaas tukoo yoo.

Numou Izlyaa kiya. Posusuu tom ñuytu 130 paa fenay nga. Ðon ðon le, petiyinyi-wé qende tom susuyaas tukoo yoo.

Egeetiye yoo conlyaa. Pekilimiy agbaa sakye yoo. Ðegey noo tom susuu tumuye taa ne pasulyu agbaa hoolu ndu ndu taa.

Beteeli hoo taa mba. Palaku tumuye egbe-ye pilija taa yaa tom ðezuu dlya nakeye taa. Pasulyu takayluu Izlyu ne pediyiy tom susuu tumuye.

Esatom tiyyaa. Sakye taa le, petiyiy-wé se posusi tom ajee leena taa. Paa fenay nga le, Esatom tiyyaa sakye susuu tom ñuytu 130.

Ejaq kpeekpe yoo koobiya mba paha pa-tu faaa yo. Powoki ajee ndu ndu taa ne pamay Betesi kuduyun, tom ðezuu qusu, Kigbeyluu Kpaamun, ne Kewiyay Kpaamun.

Kewiyay Kpaamun mayaa. Pañalatuq-wé se pama Kewiyay Kpaamun ne pasulu ñoko egbeye kuduyun leen mañ pa-ajee taa.

we poñcoza taa ne powoki tom susuu, yaa payay-wé se pa ne we poñcoza tcañay, yaa pahay-wé liidiye pazi se pece sanzi yaa paya nabuyu le, peweçhi esumiyé kpem. Ye ñlaku mbu yoo, riwuliy se ñmayzuy poñcoza siñj."

⁹ Ñiruzuy qabq ne ñisini nwmou Izlyaa ye ña ne we uluy tom susuu yoo. Payay nwmou Izlyu haluñinu noçyu se Bobbi. Etom se: "Ðitsoclaa kpem se koobiya tsunuñdu tom susuu kputau heku taa." E-taabalu nwmou Izlyu lelo ñoçyadaa se: "Piwe kađe se ñanay yoo, ñna noçyu ne ña ne i ulu tom susuu." Koobu haluñinu noçyu laki tumuye leelieey Brookly Betesi taa. Ekedu ezuma paasini alwaatu ndu eke nwmou Izlyu yoo. Etom se: "Koobu haluñinu noçyu kaaweni lœäfuy. Eheyim se: 'Ye ñjnjay noçyu se ña ne i ulu tom susuu le, ya-m. Mönkoy ne ma ne ñ qulu.' Toovenim le, enu sununi-m ne mantiele nwmou Izlyu tumuye." Shari tasu yooðu se: "Numou Izlyaa mba peke aqamee yoo, petej tcm susuu le, ñon ñon le noçyu fey se pa ne i pala faawiyey. Ñiruzuy ñyaa-wé wiñii wiñii se poñcoza ne ña ne we i la mu-hoo taa Bibl kpelikvu yaa ikpendi ne i la tuma leena. Ye ñlaku mbu yoo, pukpazuy-wé ñon."

¹⁰ Koobu haluñinu noçyu we alwaatu tuja Eso setu tumuye taa pulaku ezi punzu 50 mbu yoo. Etosun ezuma paasini e ne nwmou Izlyaa haluñuma aqamee lalaay yoo, pu-yoo. Ekedaa se: "Ðe-egbeye taa ezutuya labi ñutu ne fenasi naale wayi le, powoki ne panay nwmou Izlyaa. Patalty le, poñcozuñdu ñoñdu taa alaafiyay yoo, ne tuma wena ñlaku se qicen ña-tu yoo yoo, ne ña-kiceyum leebu yoo. Pamayzay ño-yoo kpem. Poñcoñay ña-ñizuyey taa se pana se ye ñwenu kiceyum nabuyu yoo, pasunuñdu." Putoma yoo, tom tunetutozun-ñ ezuma Poñcoñay.

9, 10. Ezuma tuya koobiya nabeyey suni nwmou Izlyaa mba pewe pa-agbaa taa yoo?

se Shari. Eyoðdaa se: "Koobiya mayzuy se nwmou Izlyaa we ñon, mbu puyoo yoo posusuu tom paa qooye. Paa mbu yoo poñcozu se pakpazuy-wé ñon." (Rom. 1:11, 12) Koobu haluñinu lelo ñalabi nwmou Izlyu tumuye punzu sakye. Ekedu e-egbeye taa nwmou Izlyaa yoo se: "Palaku tumuye kaahesay. Alwaatu ndu koobiya lalaay kpakuy-

taa kaalabi lelej alwaatu ndu hōn taa caja nōcūn kaasunu-t Efēezu tetu taa yo.—2 Tim. 1:18.

11 Numōn lizyaa kiya we agbaa naaye taa ne pasuŋu-wē. Paa fenay ḥga le, pa-taa sakiyē ḥakū pana ne posusuu tōm ḥuytū 130. Pakpakiy alwaatu sakiyē ne posusuuni tōm ne palakū egbeyē taa tuma lēena, ṣuyō le pefeynu alwaatu se pala nesi tēe yaa komina tumuye naqiyē. Mbū yebina ne paa fenay ḥga le, egbeyē pilinā hay-wē liidiye pazi se pōcōnūnū pa-kiceyum qede ne paka ḥūn ne tōm susuu tumuye.

12 Ezuma qipuziy ne qisini numōn lizyaa kiya? Egbeyē pilinā nakeyē taa ezutuyu nōcūn ne numōn lizyaa kiya sakiyē ṣoyōdūnū qama. Eyyōdaa se: "Puwē se ezutuyaa uycōdūn-wē, patlu wetu ndu tū-taa pewee yo, ne ṣuyay le pana ezuma papuziy ne pasuŋu-wē yo. Koobiya nabeyē mayzū se egbeyē pilinā cōŋti numōn lizyaa kiya yōo ṣutinā pū-taa, mbū ṣuyō yō kahay-wē liidiye. Paa mbū yo, pa-agbaa taa koobiya puzū ne pasuŋu-wē hōclūn ndu ndu taa." Ezū paa ḥooye numōn lizyaa yo, numōn lizyaa kiya sōlāa se koobiya usunu-wē tōm susuu. ḅā qđđ ḥpuziy ne ḥsini-wē hōclūn ḥgu ku-taa?

DSLNL BETEELL HŌN TAA ŅLMA CÖNYAA NUMCÖCNAANAA

13 Egeetiye yōo cōnyaa ne pa-halaa pēkē koobiya mba papi fezūn taa, pe-tisuu paylū ne pakpaziy-đu qđj fezūn taa yo. Elē qūtaasō se puwē se pakpazu-wē qđj qđđ. Pōsōlāa se pa ne koobiya palū tōm susuu. Ne ye koobiya uay-wē ne pa ne we pamuu helim, palakū aleyya yaa tuma naa-yē yo, pa-taa laku lelej qđđ. Ye puwū-wē

11. Tuma wena numōn lizyaa kiya laku?
12. Ezuma tye egbeyē taa ezutuyaa ne koobiya lala puzū ne pasuŋu numōn lizyaa kiya?
- 13, 14. (a) Tōm ndu puwē se qūtaasō pulunū egeetiye yōo cōnyaa yōo? (b) Elē ḥpuziy ḥla ne ḥsini egeetiye yōo cōnyaa?

ne pasuŋu-wē qđkōtā yo, qipuziy qiwolo ne qisini-wē. "Fēdu kusōlūnū" Luka kaacōnū Pōčlū ne koobiya lala pa-kiceyum qede alwaatu ndu pekilimay agbaa ndu ndu yōo yo.—Kol. 4:14; Tuma 20:5-21:18.

14 Egbeyē yōo cōnyaa numōdūnaa ne pa-halaa pōsōlāa se pēwēenū taabalaanā kusōlāa ne pakpaziy-wē qđj. Egeetiye yōo cōnyaa nōcūn mawa se: "Pwē ezi man-taabalaanā sum alwaatu ndu tū-yōo puwē se pakpazu-wē qđj yo. Pōpōzūnū-m tōm ne leytū, ne pūsūnū-m se meheyi-wē mbū pūcēyū-m yo. Ezuma pēwelisiyīnī-m camiyē yo, pūsūnū-m pīdūfeyū." Alwaatu ndu koobiya mayzū egeetiye yōo cōnyaa ne pa-halaa yōo yo, pūkēdūnū-wē siŋj.

DSLNL BETEELL HŌN TAA ŅLMA

15 Ejadē kpeekpe yōo le, koobiya mba palakū tumuye Betēelū ne mba pōsōlū Kigbeyluu Kraamūn yōo yo, paqūn nesi Kewiyay tōm susuu tumuye siŋj. Ye Betēelū koobiya tōe ḥe-egbeyē yaa ḥe-egeetiye taa yo, ezuma ḥpuziy ne ḥwūlū se ḥtōzūnū pōyōo?

16 Pacaluy taluu Betēelū le, putula yo pulakū-wē kađe se pōsōlāa pō-hōn taa mba ne pa-taabalaanā kusōlāa mba pēdēwa ne peyele yō pō-yōo. Alwaatu ndu Betēelū taa mba lalaanā ne egbeyē ndū qđ-taa pēwē lēlēeyō yo, qđ-taa koobiya qđu-wē ne taabalye yo, pulakū-wē lelej kpem. (Mak. 10:29, 30) Patumye hay-wē alwaatu se powoki kediyyizi ne posusuu tōm paa kputau ḥgu. Elē wiđii wiđii le, pōpōzūnū-wē se patasi labu tuma naaye ne pūtānū wena palakay yo. Ye agbaa tony Betēelū koobiya tōm taa ne awēenū esumiyē tumuye ndū palakū yo qđ-yōo kçyō, pūwaziy paa weyi.—**Kali 1 Tesoniki 2:9.**

- 15, 16. (a) Elē yōo Betēelū hōn taa mba ne koobiya mba pōsōlū Kigbeyluu Kraamūn yōo yo, pa-tuma weni wazay? (b) Ne ezuma qipuziy ne qisini-wē?

ዶልስሉ ሪባ ተካለሁ የዕድል አገልግሎት

17 Petiyiyni alwaatu tuja ይሱ setu tūmlaqaa nabeyē ajeē leena taa. Pūtāma yō, pūpōzun se pōtōo tōonasi kufas, ne pēkpeluk kūnūj kufalun, sōnzi kufas ne wezuu cayu kufalun. Tūma wena koobiya mba, palakū ajeē ana a-taa?

18 Pa-taa nabeyē ke ይሱtōm tiyya ne pakpakuy pa-alwaatu sakiye ne posusuu tōm. Peke tōm susuyaa ne tōm wuluya kubama ne pakpakuy mbu pēkpelukkaa yō ne pasūnī koobiya pa-agbaa taa. Egbeye pilinjā suyū ይሱtōm tiyya mba se pēwēenī qđzuyē ne kahay-wē liidiye pazi se pōcōnū pa-kuceyum sōsōm qđe. Pa-taa lalaa laku tūmuye egbeye pilinjā taa, yaa pasūnā se pama egbeye pilinzi kuduyun, yaa tōm qđzun qđsi, yaa Kigbeyluu Kpaamuj, yaa Kewiyay Kpaamuj. Pahay-wē tōonay, qđzuyē ne pasūnī-wē hōoñi leej taa se papuzi ne pala pa-tūmuye. Ezū Beteeli hōu taa mba yō, powoki qđqđ kediyyizi dōj dōj ne posusuu tōm kooka n̄ga ka-taa pēwē yō. Ye mbu, pekeni wazay sōsōm siñj egbeye taa koobiya.

19 Ezuma tye n̄puzuy ne n̄sini koobiya mba petiyini-wē n̄e-ejade taa yō? Tōzū se pacaliy talun le, tōonasi nzu pōtōo mi-kooka taa yō, sū-tuja sūtūmaluni-wē. Ye mbu, pūwē se n̄tōzū tōm ndu tū-yōo alwaatu ndu n̄muun-wē n̄e-te se pōtōo tōonay yō. N̄puzuy ne n̄pōzun-wē se tōonay n̄ga pōsōlū tōo yaa tōonay kufalay n̄ga pōsōlāa se paqđi. Paakpelukuy mu-kūnūj ne mi-kooka taa sōnzi le, pūwēy-wē keleu. Pūyōo le, pūwē se n̄weenī suuđu ne n̄sini-wē. **Pōsōlāa** siñj se pēkpeluki.

20 Alwaatu kaadey le, alwaatu tuja ይሱ

17, 18. Alwaatu tuja ይሱ setu tūmlaqaa mba petiyini-wē ajeē leena taa yō, tūma wena palakū peede?

19. Ezuma tye n̄puzuy ne n̄sini koobiya mba petiyini-wē n̄e-ejade taa yō?

20. Ezuma tye qđpuzuy ne qđsini alwaatu tuja ይሱ setu tūmlaqaa ne pa-luluya?

setu tūmlaqaa luluya kpadiyu. Ye luluya mba peke Yehowa Aseyde Tūnaa yō, pūtuu feyē se pōsōlāa siñj se pe-piya tsey ይሱ tam qđende petiyini-st yō. (3 Yoh. 4) Toovenim taa le, alwaatu tuja ይሱ setu tūmlaqaa n̄akū pana siñj se pōcōnū pa-luluya kuceyum qđe. Ne ye pīsañ koy, powoki dōj dōj ne panay-wē. Paa mbu yō, mba pēwē luluya mba pō-cōlō yō, papuzuy ne pawlū se pāstūnī alwaatu tuja ይሱ setu tūmlaqaa ye pōcōnū luluya mba pa-kuceyum qđe yō. Dūtaasō se alwaatu tuja ይሱ setu tūmlaqaa qđyñi qđvū nesi siñj tūmuye sōsōyē nđqđ qđ-tōm kulu ceyun ejade kpeekpe yō yō. (Mat. 28:19, 20) Nā ne n̄e-egbeye taa koobiya ipuzuy ne t̄sini alwaatu tuja ይሱ setu tūmlaqaa luluya pa-kuceyum taa?

21 Mba paluzaa se palakū alwaatu tuja ይሱ setu tūmuye yō, pūtuke liidiye pañuny ele pōsōlāa se paha Yehowa ne eyaa lalaa mbu pēwēna yō. Ne pēwēni esumuye siñj mbu payu n̄laku se n̄sini-wē yō, pū-yōo. Koobu haluñun nōcōy wobi ejade nađqye taa ne elaku alwaatu tuja ይሱ setu tūmuye peede. Eyōodū tōm ne pwuluy lumayza wena ይሱ setu tūmlaqaa sakiye wena yō. Etōm se: "Paa takayay lalaa umawa se pēseēnī-t koy, pīwēluy se pamayzuy n̄-yōo ne pa-taa wē leleñ ne tūmuye nđqđ n̄qđyñi labu yō."

22 Mba pēwē alwaatu tuja ይሱ setu tūmuye taa yō, wezuu cayu kubanju siñj paluzaa. Pakatuy kala, ele pēkpelukuy qđqđ lōy ndu ndu ne pehikiy wazasī sakiye. Pīsūyñi-wē se pōñōzū pa-tu ne paqđaj tūma kubana wena Yehowa seyyaa siysiy tūnaa kpeekpe kay labu ejade kufađe taa yō. Tētē pila mbu ne qđ-tūma payu le, 'qđtōzun kaahēzay tisuu ne sōclum tūmuye' nđqđ alwaatu tuja ይሱ setu tūmlaqaa laku yō, qđ-yōo. –1 Tes. 1:3.

21. Ye koobiya lalaa t̄kpazuy alwaatu tuja ይሱ setu tūmlaqaa dōj ne pasūnī-wē, ezuma pulaku-wē?

22. Suwe n̄mazuy alwaatu tuja ይሱ setu tūmuye yōo?

Else tiyyaa puzuy ne pasunu-du na?

Yehowa Else Izzi tiyyaa miiliyowaa sakuye pucco ne eliziyey eyaa. (Yob 38:4, 7) Tiyyaa mba, peke fezir weyi uwae qof puzuy yo ne padbu Else Izm. Nabuyu taa, Else tiyyi-w se pediyi e-seyaa mba pewe tetu yoo yo ne pakandiyu po-yoo. (Keya 90:10, 11) Sonc, Else tiyyaa waa ne pediyi Yesu wayl tariyaa se posusi lanhezye tom eyaa mba pewe lanja kubana yo.—**Kal Natu 14:6, 7.**

Đipuzuy ne qutumnu Else tiyyaa se pasunu-du yaa we? Aayu. Mbu pucco yo aduma ke Else setu hoolou nakoyu ne Else qeke puvess se qutsess. (Natu 19:10) Tiyyaa ke Else Izmbyaa, ne pucco le pañan e-paytu kana, puzuke eyaa soolim palaku. Ye mbu, Else qeke puvess se qutumnu paa ezumtaa puzunu Yesu yoo.—**Kal Keya 102:20, 21; Maatiyee 26:53.**

Ezu tiyyaa nabeyu ke kudekedaa na?

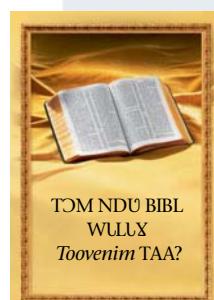
Else Izzi tiyyaa le, etha-wet tu-yoo wao Izzuu waqde ethau eyaa yo. Ye mbu, tiyyaa puzuy ne palzu se palaku kubam yaa kudekedum. Pulaib potodiyu se tiyyaa sakuye kuyaa ne pakaduni Else. (2 Plyeser 2:4) Pa-taa kajalay tu le Satan. Powayu le, tiyyaa lalaa tu e-wayl ne papusu aleewaa. Pitiledjita yo, röccoru Satan ne e-aleewaa esodaa ne pereq-wetataa.—**Kal Natu 12:7-9.**

Ezuma kañatu ne puuyay lakatu potoyu ejadet yoo krajan purnay 1914 yo, purnul se piileqiy le Else kay dezuu Satan ne e-aleewaa. Đinele el, tetu kay pisanu paradisuu ezu Else kaadbu kide tees yoo.—**Kal Natu 12:12; 21:3, 4.**

KALL EZUMA POCOSI BIBL TAA MCY
MCY 133NERTINTI CY CYC 0333

Ezuma tiyyaa kaasunu Danyleeli caanaau taa yo, mbu qofdo pasulyu eyaa sonc se panu lanhezye tom ne puvazul-we

Ye nsoolaa se njulu
ne pukradu yo,
wolo takayay kane
ka-nuu 10 taa,
Yehowa Aseyde
Tuna Izzunu-ke
Kewe qofdo
www.jw.org yoo

Else puzuy
takayay kane ne
takayulu kubunu
leesi interneetu
yoo falaa

Else puzuy
takayay kane
interneetu yoo
pusezu konumun
100 taa

Wolo
www.jw.org yoo,
yaa Izzi kulemuu
kone foto

WP14-09/01-KAB
140617